ସେମାଥି କାହାଣୀମାଳା

ଘୁଷି ପାଲୋୱାର

ରୋମାଞ୍ଚ କାହାଣୀମାଳା 'ମ ଖଣ୍ଡ

ବ୍ରାଞ୍ଚ୍ ମ୍ୟାନେଜର

[illegible]
ଘୋର
[illegible]

ଗୁଇନ୍ଦା ସାହେବ୍

ପ୍ରକାଶକ—

ଗ୍ରନ୍ଥ କୋଠି

କଟକ—୨

ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶ—

ଦଶହରା, ୧୯୫୯

—: ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ :—

ଏପନାଲଣ୍ଟେଡ୍ ବୁକ୍ ହାଉସ୍

ବାଲୁବଜାର, କଟକ-୨

ମୂଲ୍ୟ—

ପାଞ୍ଚ ସିକା ମାତ୍ର

0/354
1.6.60.

—ଏକ—

ଥାର୍ଡ଼୍ ବେଲ୍ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଷ୍ଟେସନଟି କୋଳାହଳ ମୁଖର ହୋଇପଡ଼ିଲା । ଅଳ୍ପ କେତେ ସେକେଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ [illegible] ମାଦ୍ରାଜମେଲ୍ ପଶିଆସିଲା ପ୍ଲାଟ୍‌ଫର୍ମ ଭିତରକୁ; ଅପଣାର ଘୋର ଗର୍ଜ୍ଜନରେ ସମସ୍ତ କୋଳାହଳକୁ ଦବାଇ ଦେଇ । ଗାଡ଼ି ଠିଆହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଯାତ୍ରୀମାନେ କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ ।

ଷ୍ଟେସନର ଗୋଟିଏ ଅନ୍ଧାରୁଆ, ନିରୋଳା ଥାନରେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ—ବିଖ୍ୟାତ ଡିଟେକ୍‌ଟିଭ ମି: ଚୌଧୁରୀ । ବନ୍ଧ ସନ୍ଧାନୀ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରୁଥିଲେ ଗାଡ଼ିର ଏ ମୁଣ୍ଡରୁ ସେ ମୁଣ୍ଡଯାଏ । ହଠାତ୍ ତାଙ୍କ ଅଖିପଡ଼ିଲା ଫାଷ୍ଟକ୍ଲାସ୍ କମ୍ପାର୍ଟମେଣ୍ଟ ଦୁଆରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିବା ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ଉପରେ । ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ପରଧାନ ମୂଲ୍ୟବାନ ଓଭରକୋଟ୍, ସୁଟ୍ । କଳାରଙ୍ଗର ଫେଲ୍‌ଟ୍ କ୍ୟାପ୍‌ଟାକୁ ଅସ୍ୱାଭାବିକ ରକମର ମୁହଁ ଉପରକୁ ଟାଣି ସେ ବି ଖୋଜୁଥିଲେ କାହାକୁ ଯେପରି । ମୁହଁଟା ତାଙ୍କର ଫେଲ୍‌ଟ୍‌ର ଛାଇ ଅନ୍ଧାରରେ ଘୋଡ଼େଇ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

ପନ୍ଦର ମିନିଟ୍ ପରେ ... .

ଭୁଷ୍ ଭୁଷ୍ ଗର୍ଜନ କରି ଗାଡ଼ି ଛୁଟିଚାଲିଲା ଆଗକୁ । ମି: ଚୌଧୁରୀ ହତାଶାର ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ି ମନକୁ ମନ କହି ଉଠିଲେ—'ଶରତ ଆସି ପାରିଲା ନାହିଁ ଆଜି ତେବେ । ପରକ୍ଷଣରେ ଚମକି ପଡ଼ିଲେ ସେ, 'କାହିଁକି କାହିଁକି ?' ଆଜି ମାଡ୍ରାଜରୁ ସେ ଟେଲିଗ୍ରାମ କରି ଜଣାଇଛି । ଭୁଲ ତ ତାର ପ୍ରାୟ କେବେ ହୁଏନା । ତେବେ କଣ କିଛି......। ଆଉ ଭାବିପାରିଲେ ନାହିଁ ସେ; ଆଶଙ୍କାରେ ମନଟା ଭାରି ହୋଇଉଠିଲା ତାଙ୍କର ।

ହାତ ଘଡ଼ିରେ ଦୁଇଟା ବାଜି ଦଶମିନିଟ୍ ହୋଇଥିଲା ସେତେବେଳକୁ । ଧୀରେ ଧୀରେ ସେ ଗେଟ୍ ପାରହୋଇ ଚାଲିଆସିଲେ ବାହାରକୁ । ଷ୍ଟେସନର ଲୋକଗହଳି ବହୁତ କମିଗଲାଣି । ମି: ଚୌଧୁରୀ ମଟର ସାଇକେଲରେ ଷ୍ଟାର୍ଟ ଦେଇ ଘରମୁହାଁ ଛୁଟାଇଦେଲେ ପୁରା ବେଗରେ ।

ସନ୍ଧ୍ୟାରୁ ଶରତର ଆଜି ନ ଆସିବାଟା ତାଙ୍କର କ୍ଳାନ୍ତ ମନ ଉପରେ ଚାପିହୋଇ ତାଙ୍କୁ ଅଧିକ ବିରସ କରିଦେଇଥିଲା ।

× × × ×

ଅଳସ ଆଖିପତା ତଳେ ବହଳ ନିଦ ଲାଗିଆସୁଥିଲା ମି: ଚୌଧୁରୀଙ୍କର, ଠିକ୍ ବେଳେ ଟେଲିଫୋନ୍‌ଟା ଝଣ ଝଣ କରି ବାଜି ଉଠିଲା । ମି: ଚୌଧୁରୀ ଝଡ଼୍ କରି ଉଠିଯାଇ ଫୋନ ଧରିନେଲେ । ଶରତ୍ କିଛି ଖବର ଦେଇଛି କି ଅଉ । ପ୍ରକୃତରେ ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟନିଷ୍ଠ ସହକାରୀଟି ପାଇଁ ବଡ଼ ଚିନ୍ତିତ ଥିଲେ ସେ ।

"ହ୍ୟାଲୋ......"

"ମୁଁ ଏସ୍. ପି. କହୁଛି..."

"ନମସ୍କାର ସାର୍ ! କହନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା ?"

"ଘଟଣା ବଡ଼ ସାଂଘାତିକ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ । ଜାନୁଆରୀ କ୍ଲୋସନରେ କୋଠାଏ ଖୁନ୍ ହୋଇଯାଇଛି ମାଡ୍ରାସ ମେଲରେ । ଆପଣ ମୋ କୋଠିବାଟେ ଗାଡ଼ି ନେଇ ଆସନ୍ତୁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେଠିକୁ ଯିବାକୁ ହେବ ।"

ଆଜ୍ଞା ! ଦଶ ମିନିଟରେ ଆସୁଛି ।

ରସିଭରଟା ରଖି ଯଥାଶୀଘ୍ର ନିଜକୁ ସଜାଡ଼ି ନେଇ, ପିସ୍ତଲଟି ପକେଟରେ ପୁରାଇଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ । କଳା ଓଭର କୋଟ୍‌ର କଲରଟାକୁ ପୁଣି ଥରେ ସଜାଡ଼ି ନେଇ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ ।

ଗ୍ୟାରେଜ୍ ଖୋଲି ଗାଡ଼ିରେ ଷ୍ଟାର୍ଟ ଦେଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ । ସାମାନ୍ୟ ଗର୍ଜନକରି ଷ୍ଟାର୍ଟଟା ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ପୁଣିଥରେ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । ଠିକ୍ ସେଇଆ । ନାଃ, ଆଉ ସ୍ୱା ସାଥିରେ ସମୟ ନଷ୍ଟ ନ କରିବା ହିଁ ଉଚିତ ! ବରକ୍ତରେ ବାହାରି ଆସିଲେ । ଚଟାପଟ୍ ରିକ୍‌ସା ଖଣ୍ଡିଏ କରି ଗୁଲିଲେ ଏସ୍. ପି. ସାହେବଙ୍କ କୋଠି ଅଭିମୁଖରେ । ବାଟରେ ଭାବୁଥିଲେ କେବଳ ନିଜର ଗାଡ଼ି କଥା । ଆଜି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରରୁ ଫେରି ଭଲ ଅବସ୍ଥାରେ ଗାଡ଼ି ରଖିଛନ୍ତି ସେ । ହଠାତ୍ କଣ ଏମିତି ହେଲା ।

ଏସ୍. ପି. ସାହେବଙ୍କ କୋଠିରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ସେ ବି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ସାରିଥିଲେ । ମି: ଚୌଧୁରୀଙ୍କୁ ଦେଖି ଏସ୍. ପି. କହି ପକାଇଲେ—ଆପଣ ବଡ଼ ଡେରି କଲେ ମି: ଚୌଧୁରୀ ! ମୁଁ ଷ୍ଟେସନମାଷ୍ଟରଙ୍କୁ ଫୋନ କରି ଗାଡ଼ି ଅଟକାଇବାକୁ କହିଛି । ଚାଲନ୍ତୁ, ଚାଲନ୍ତୁ, ଆଉ ଡେରି କରିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ ।

ଖରାଦିନଅ ରାସ୍ତା ଦେଇ କାର୍ ଛୁଟି ଚାଲିଲା ପାଠିଏ ମାଇଲ ସ୍ପିଡ଼୍‌ରେ ।

— ଦୁଇ —

ନର୍ଗୁଣ୍ଡି ଷ୍ଟେସନ । ରାତ୍ରିର ନୀରବତା ସାଥିରେ ସମ୍ଭାବେଣି ଠିଆ ହୋଇଛି ମାଡ୍ରାସ ମେଲ୍ ନିର୍ଜୀବ ରାକ୍ଷସ ପରି । କାଁ, ଖାଁ, ଜଣେ ଦ ଜଣ ପ୍ୟାସେଞ୍ଜର ଦରଜା ନିକଟରେ ଛିଡ଼ାହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ଅଶାନ୍ତ ନିର୍ଜନତା ଘେରି ରହିଛି ଷ୍ଟେସନର ବାୟୁମଣ୍ଡଳରେ ।

ଫାଟକ ନିକଟରେ ଗାଡ଼ି ବ୍ରେକ୍ କରି ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ିଲେ ଏସ୍. ପି, ମିଃ ରାୟ ଆଉ ବିଖ୍ୟାତ ଡିଟେକ୍ଟିଭ୍ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ । ଅଭିବାଦନ ଜଣାଇ ଷ୍ଟେସନ ମାଷ୍ଟର ନେଇଗଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ଖୁନ୍ ହୋଇଥିବା କମ୍ପାଟ୍‌ମେଣ୍ଟ ନିକଟକୁ । କମ୍ପାଟ୍‌ମେଣ୍ଟ ଦୁଆରେ ଜଗୁଆଳି ଜି, ଆର୍, ପି, ପୋଲିସ୍ ଦୁ' ଜଣ ସାଲ୍ୟୁଟ୍ ବଜାଇ ବାଟରୁ ଅଲଗା ହୋଇଗଲେ । କମ୍ପାଟ୍‌ମେଣ୍ଟଟିକୁ ଦେଖି ଚମକି ପଡ଼ିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ । ଏଇ ସେଇ କମ୍ପାଟ୍‌ମେଣ୍ଟ, କଟକ-ଠାରେ ସେ କଳା ସୁଟ୍ ପିନ୍ଧା ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କୁ ତ ଦ୍ୱାର ଦୁଆରେ ଠିଆ ହୋଇଥିବାର ଦେଖିଥିଲେ । ତେବେ ସେ ଭଦ୍ରଲୋକ କଣ ଖୁନ୍ ହୋଇଛନ୍ତି ? ମନରେ ଏକ ବିରାଟ ପ୍ରଶ୍ନ ନେଇ ସେ କମ୍ପାଟ୍-ମେଣ୍ଟ ଭିତରକୁ ପଶିଗଲେ ।

ଭିତରେ—ଶୂନ୍ୟ ହୋଇଛି ସତ; କିନ୍ତୁ ସୁଟ୍‌ପିନ୍ଧା ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କର ନୁହେଁ, ଧୋତି ପଞ୍ଜାବୀ ପିନ୍ଧା ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କର, ଚେହେରା ପୁରାପୁରି ଅବିକୃତ ରହିଛି । ଭଦ୍ରଲୋକ ବେଞ୍ଚର ଗୋଟିଏ କଡ଼କୁ ଠେଲିପଡ଼ିଛନ୍ତି । ବହୁତ ଖାନ୍‌ତଲାସୀ ପରେ ବି କିଛି ଜିନିଷ ମିଳିଲା ନାହିଁ, କେବଳ ସୁଟ ପକେଟରୁ ଖଣ୍ଡିଏ କାର୍ଡ଼ ବାହାରିଲା । ସେଥିରେ ଲେଖାଅଛି—ରାଧାମାଧବ ବୋଷ, ଜୁଏଲର୍ସ, ବହୁବଜାର ଷ୍ଟ୍ରିଟ୍, କଲିକତା । ସେ ଖଣ୍ଡି ଯତ୍ନରେ ପକେଟରେ ପୂରାଇଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ । ମନଟା ତାଙ୍କର ହତାଶ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ଅସାମୀର ଦେହରେ କିଛି ଚିହ୍ନ ନାହିଁ, ଅଥଚ ଦେହରୁ ପ୍ରାଣ ବାହାରି ଯାଇଛି ।

ଗାର୍ଡ଼ଙ୍କଠାରୁ ଜମାନ ବନ୍ଦୀ ନେବାରେ ଜଣାଗଲା ଯେ—"ନିର୍ଗୁଣ୍ଡିଠାରେ ମେଲ୍ ରହେନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଷ୍ଟେସନଠାରେ ଏ ଡବାରୁ ଚେନ୍ ଟାଣି ଗାଡ଼ି ଅଟକାଇ ଦିଆଗଲା । ସେ ଆସି ଦେଖନ୍ତି ତ; ଏ ଭଦ୍ରଲୋକ ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ । ବହୁତ ଡକାଡକି ପରେ କିଛି ଜବାବ ନପାଇବାରୁ ପୋଲିସ୍ ଡକାଗଲା । ପୋଲିସ୍ ଆସି ଦେଖନ୍ତି ତ ଦେହରେ ଜୀବନ ନାହିଁ ।"

ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ଭାବିଲେ—ଲୋକଟା ଅଗରୁ ମରିନାହିଁ, ଏକା ଜାଣିଛି ସତ୍ୟ । କାରଣ ଏ ଡବାରେ ଲୋକ ଥିଲେ—ସେ ତା କଟକଠାରେ ଦେଖିଛନ୍ତି, ଜଗତପୁରରେ ଗାଡ଼ି ରହେନାହିଁ । ପୁଣି ନିର୍ଗୁଣ୍ଡିଠାରେ ଚେନ୍ ଟଣା ହୋଇ ଗାଡ଼ି ଅଟକାଯାଇଛି । ଏଥିରୁ ତାଙ୍କର ସ୍ପଷ୍ଟ ଧାରଣା ହେଉଥିଲା ଯେ, ଯେଉଁ ଲୋକକୁ ସେ କଟକରେ ସୁଟ୍ ପୋଷାକରେ ଦେଖିଥିଲେ ସେ ପ୍ରକୃତ ହତ୍ୟାକାରୀ ।

ନିଜର କାମ ଶେଷ କରିବା ପରେ ଟେନ୍ ଝାଣି ଖସି ଯାଇଛନ୍ତି । ତେବେ ଆଖ ପାଖରେ ତାର ଅଡ୍ଡା ଅଛି ନିଶ୍ଚୟ ।

ଶବଟାକୁ ପୋଷ୍ଟମର୍ଟେମ୍ ପାଇଁ ପଠାଇ ଦେଇ ମି: ଚୌଧୁରୀ ସାଙ୍ଗରେ ଏସ୍, ପି, ଙ୍କୁ ଦେଖା ଫେରିଲେ । ମନଟା ତାଙ୍କର ଗୋଳମାଳିଆ ହୋଇ ଯାଇଥାଏ ।

ପୂର୍ବ ଦିଗଟ ବସିନ୍ଦୁରା ଫାଟି ଆସୁଥିଲା ସେତେବେଳକୁ ।

—ତିନି—

ଘରେ ପହଞ୍ଚି ନିତ୍ୟକର୍ମ ଶେଷ କରୁକରୁ ସକାଳ ସାତଟା । ଗୃହର ମଧୁ ଡାକଘରୁ ଚିଠିଗୁଡ଼ିଏ ଆଣି ଥୋଇଦେଇ ଯାଇଥିଲା । ତାମ ନେଷଇର ଚିଠିଗୁଡ଼ିକ ଦେଖିବାରେ ଲାଗିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ, ଭାଲେ ଶରତଠାରୁ କିଛି ଖବର ଅସିଥିବ । ଅସିଥିଲା ବି ସେ ଦିନ ।

ବଡ଼ ଆନନ୍ଦରେ ଲଫାପାଟି ଖୋଲି ପଢିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ।

"ମହାଶୟ !

ଆପଣଙ୍କ ଆଦେଶାନୁଯାୟୀ ମାଡ୍ରାସ୍ "ଲକ୍ଷ୍ମୀ ହୋଟେଲ୍"ରେ ଛଦ୍ମବେଶରେ ରହିଲି, କିନ୍ତୁ ଦୁଇଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାହାର ସନ୍ଧାନ ପାଇବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇ ପାରିଲିନାହିଁ । ତୃତୀୟ ଦିନ ଜଣେ ନୂଆ ଲୋକ ମୋର ପାଖ ରୁମ୍‌ରେ ରହିଲେ । ସେ ଜଣେ ଜହୁରୀ । ତାଙ୍କ ନାମ ରାଧାମାଧବ ବୋଷ । ତାଙ୍କର ଗତିବିଧିରେ ମୋର ସନ୍ଦେହ ହେବାରୁ ମୁଁ ନଜର ରଖିଲି । ସେ ଦିନ ରାତି ଆଠଟାବେଳେ ରାଧାମାଧବ ବାବୁ କେଉଁଠାକୁ ଯିବାକୁ ବାହାରିଲେ । ମୁଁ ତାଙ୍କ ଅଜଣାରେ ତାଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କଲି । ମେନ୍ ରୋଡ଼ରେ କିଛି ବାଟ ଗଲାପରେ ସେ କୋଠାଏ ଉହାରୁଆ

ଗଳିରାସ୍ତା ଧରିଲେ । ଏହିପରି ପ୍ରାୟ ୨ ମାଇଲ୍ ଯାଇ ସେ ଗୋଟାଏ ନିଛାଟିଆ ଜାଗାରେ ଠିଆ ହୋଇ ଟର୍ଚ୍ଚ ଜଳାଇଲେ । ଟର୍ଚ୍ଚରୁ ନୀଳରଙ୍ଗର ଆଲୋକରେ ସମ୍ଭବ ସେ କିଛି ସଙ୍କେତ କଲେ । ତାର ଠିକ୍ ପରେ ପରେ ସେହି ପ୍ରକାର ନୀଳ ଆଲୋକ ଖଣ୍ଡେ ଦୂରରେ ତିନିଥର ଦପ୍ ଦପ୍ କରି ଜଳି ଉଠି ଲିଭିଗଲା । ରାଧାମାଧବ ବାବୁ ଆଲୋକ ଜଳିଥିବା ସ୍ଥାନକୁ ଗଲେ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ପିଛା ଧରି ଯାଇ ଦେଖିଲି ଯେ, ସେଠାରେ କଳା ରଙ୍ଗର ଟ୍ୟାକ୍ସିଟାଏ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି । ରାଧାମାଧବ ବାବୁ ଗାଡ଼ି ଭିତରେ ବସିବା ମାତ୍ରେ ଗାଡ଼ି ଛୁଟିଚାଲିଲା ପୁରା ବେଗରେ । ତାକୁ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ପାଖରେ ବି ଟାକ୍ସି, ଜିପ୍ କିଛି ମିଳିଲା ନାହିଁ । ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଫେରିଲି ।

× × × ×

ଫେରିବା ବେଳରେ କଥା; ମୁଁ ପରିଷ୍କାର ଜାଣି ପାରୁଥିଲି ଯେ କେହି ଜଣେ ମୋତେ ଅନୁସରଣ କରୁଛି । ପ୍ରାୟ ମାଇଲ୍ଏ ଖଣ୍ଡେ ଫେରିଲା ପରେ ରାସ୍ତା କଡ଼ରୁ ହଠାତ୍ ଦୁଇଜଣ ଲୋକ ବାହାରି ଆସି ମୋତେ କାବୁ କରିଦେଲେ । ଏଥିପାଇଁ ଅବଶ୍ୟ ଖୁବ୍ ଦମେ ଧସ୍ତାଧସ୍ତି ହୋଇଗଲା । ଯାହାହେଉ ମୁଁ ପୁରାପୁରି ଉପାୟହୀନ ହୋଇ ପଡ଼ିବାପରେ ଜବରଦସ୍ତି କ୍ଲୋରଫର୍ମଦ୍ୱାରା ମୋତେ ଅଚେତ କରି ଦିଆଗଲା । ମୁଁ ରାସ୍ତାରେ ପଡ଼ି ରହିଲି । ପ୍ରାୟ ଦୁଇଘଣ୍ଟା ପରେ ଗୋଟାଏ ଯାତ୍ରୀବାହୀ ବସ୍ ସେ ବାଟେ ଆସୁ ଆସୁ ମୋତେ ଉଦ୍ଧାର କରି ଡାକ୍ତର ଖାନାରେ ନେଇ ଛାଡ଼ିଲା । ଆଜି ମୁଁ ଭଲ ଅଛି । ଭାବୁଛି, କାଲିର ଘଟଣାସ୍ଥଳକୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଭଲଭାବରେ ଦେଖିବାକୁ ଯିବି ।

ହଁ; ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା । ଡାକ୍ତର ଖାନାରୁ ହୋଟେଲକୁ ଫେରି ଦେଖେତ ଇତି ମଧ୍ୟରେ ରାଧାମାଧବ ବାବୁ ହୋଟେଲକୁ ଆସି ନିଜର ପାଉଣାପଣ ଦେଇ ମେଲରେ ହାଓଡ଼ା ଫେରିଗଲେଣି । ସାଙ୍ଗରେ ତାଙ୍କର ଜଣେ ସାହେବୀ ପୋଷାକଧାରୀ ଲୋକ ଥିଲେ ବୋଲି ଖବର ପାଇଲି । ଅନୁସନ୍ଧାନ କରୁଛି, ଅସନ୍ତାକାଲି ଯାଉଛି ନିଶ୍ଚୟ ।”

ମି: ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ମୁଖ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇ ଉଠିଲା—ଠିକ୍ ! ଏଣେ ବାଟ ସଫା କରି ତେଣେ ବାପଧନ ରମେଶ୍ । ତେବେ ରାଧାମାଧବ ବାବୁଙ୍କ ଖୁନ୍ କଲା କିଏ ? ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ମନରେ ସେ ଧାଇଁଗଲେ ଗ୍ୟାରେଜକୁ, ନିଜର କାର୍ ଇଞ୍ଜିନ୍ ଢାଙ୍କୁଣୀ ଟେକି ଦେଖିଲେ କିଛି ଖରାପ ହୋଇନାହିଁ । ତାକୁ ଖରାପ କରି ଦିଆଯାଇଛି । ଯାହାକୁ କି ମରାମତି କରିବାକୁ ଦୁଇଘଣ୍ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲାଗିଯାରେ ।

ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ମନେ ମନେ ହସୁଥିଲେ—‘ଯାହା ହେଉ; ହତ୍ୟାକାରୀ ବଡ଼ ଚାଲାକ ଅଛି । ତେଣେ ଶରତକୁ ବେହୋସ୍ କରାଇ ରାଧାମାଧବବାବୁଙ୍କ ଗାଡ଼ିରେ ନୀରବପଦରେ ଅନୁସରଣ କରିଛି, ପୁଣି ମୋ ଗାଡ଼ି ଖରାପ କରାଇ ତାଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିଛି । ଯାହା ହେଉ; ଯେ ହତ୍ୟା କରୁଛି, ସେ କେବେ ଏ କାମ କରୁନାହିଁ । ଏଥିଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଦଳ ଗଢ଼ି ଉଠିଛି ନିଶ୍ଚୟ ।’ ତାଙ୍କର ମନେ ପଡ଼ିଲା—ଗଲା ବର୍ଷ ଧରିଥିବା ଅନ୍ତଃପ୍ରାଦେଶିକ ଦସ୍ୟୁ ପଞ୍ଜାବ ସିଂହର ଦଳ କଥା । ଅବଜ୍ଞାର ହସ ହସି ସେ ଡାକିଲେ ······ ମଧୁ !

‘ଆଜ୍ଞା ବଡ଼ ବାବୁଛି ହୋଇ ମଧୁ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲା ।’ ମୁନିବଙ୍କଠାରୁ ଏମିତି ଚଢ଼ାଗଳାରେ ଡାକଟାଏ ଶୁଣି କିଛି

ଗୋଟାଏ ଅଶଙ୍କା କରୁଥିଲା ଯେମିତ ସେ । "ଅଚ୍ଛା ! କାଲି ମୁଁ ଗଲା ପରେ ଗାଡ଼ି ଗ୍ୟାରେଜକୁ କେହି ଆସିଥିଲା କିରେ ?" ପଚାରିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ।

"ହଜୁର ! ହାଉଡ଼ା ମଠର କମ୍ପାନୀ ମିସ୍ତ୍ରୀ ଆସି କଣ ଖେଲା ଖୋଲି କରୁଥିଲା । ଆପଣ କହି ଆସିଥିବେ କାଳେ ?"

"ଲୋକଟା ଦେଖିବାକୁ କିମିତକା ? କହି ପାରିବୁ ।"

"ଅଣ୍ଣା, ଗୋରା, ମୋଟା ସୋଟା, ଡେଙ୍ଗା । ବୟସ ସେମିତ ବେଶୀ ନୁହେଁ ।"

"ଅଚ୍ଛା, ତୁ ଯା ।"

ମଧୁ ଚାଲିଗଲା । ଗୋଟାଏ ବିପଦ ତା ଉପରୁ ଓହ୍ଲାଇଗଲା ଯେମିତ । ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ଗାଡ଼ିଟା ଚଟାପଟ୍ ସଜାଡ଼ି ନେଇ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ ଏସ୍. ପି. ସାହେବଙ୍କ କୋଠି ଅଡ଼େ । 'ହାଉଡ଼ା ମଠର'କୁ ଯାଇ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ ଆଦୌ ଉଚିତ ମନେକଲେ ନାହିଁ ସେ । କାରଣ ମିସ୍ତ୍ରୀ ଯେ ସେଠିକାର ଲୋକ ନୁହେଁ, ଏ ଧାରଣା ତାଙ୍କର ଦୃଢ଼ ଥିଲା ।

—ଚାରି—

ଏସ୍, ପି, ସାହେବ ମଧ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ବସିଥିଲେ ମି: ଚୌଧୁରୀଙ୍କୁ । ଗାଡ଼ି ଅଟକିବା କ୍ଷଣି ସେ ତାଙ୍କୁ ପାଖେଟି ନେଇ ବସାଇଲେ । ତାଙ୍କଠାରୁ ଶରତର ଚିଠି ଆଉ ଗାଡ଼ି ଅପଘାତ କଥା ଶୁଣି କହିଲେ—"ବୁଝିଲେ ମି: ଚୌଧୁରୀ ! ଏ ସାଙ୍ଘାତିକ ଗୋଟାଏ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ଚାଲିଲାଣି । ଆପଣ ଅନ୍ତତଃ ହାର କିଛି ଗୋଟାଏ କିନାରା କରି ପାରିବେ ବୋଲି ମୁଁ ଆଶା କରୁଛି ।"

"ମୁଁ ତ ପ୍ରାଣପଣେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି ସାର୍ ! ଦେଖିବା ଯାହାହେଉ । ତେବେ ଶରତ ନ ଆସିବାଯାଏ ମୁଁ କିଛି କରିପାରିବି ନାହିଁ । ଆଜି ସେ ଆସିଯିବ ଖୁବ୍ ସମ୍ଭବ । ତେବେ ମୁଁ ଥରେ ଝାରସୁଗୁଡ଼ା ଆଡ଼େ ବୁଲିଆସେ । ଫେରିଲାବେଳକୁ ଏଇବାଟେ ଫେରିବି । ଡାକ୍ତର ଯଦି ପୋଷ୍ଟମର୍ଟେମ୍ ରିପୋର୍ଟ ଦେଇଥାନ୍ତି ତ ଟିକେ ଦେଖିଯିବି ।"

ଅଭିବାଦନ ଜଣାଇ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ ମି: ଚୌଧୁରୀ—ଝାରସୁଗୁଡ଼ା ଅଭିମୁଖରେ ।

× × × ×

ଝାରସୁଗୁଡ଼ା ରେଲଷ୍ଟେସନ । ଷ୍ଟେସନ୍ ମାଷ୍ଟରଙ୍କ କମାରେ ଗାଡ଼ି ରଖି ମି: ଚୌଧୁରୀ ଚାଲି ଚାଲି ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ, ଯେଉଁଠି

ଭାଲ୍ ସେ ଉଦାଷ୍ଠା ଥିଲା । ଆଖପାଖରେ କାହାରି ଚିହ୍ନ ନାହିଁ । ଲାଇନ କଡ଼େ କଡ଼େ କେବଳ ବୁଦବୁଦିଆ ଅରଖବଣ । ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ଖଜୁରୀ ଗଛ ବି ।

ହଠାତ୍ ଆଖି ଆଗରେ ଯାହା ଦେଖି ଆଖି ତାଙ୍କର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଆଗରେ ଯୋଡ଼ାଏ ପାଦଚିହ୍ନ । ତାର ଠିକ୍ ଏ ଆଗକୁ ଗୋଟାଏ ହାତ ପାପୁଲିର ପୂରା ଛାପ ବି । ହେବେ-ହତ୍ୟାକାରୀ ଚେନ୍ ଟାଣି ଗାଡ଼ି ବନ୍ଦ ହେବା ଆଗରୁ ଏଇଠି ଡେଇଁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଆଉ ଡେଇଁବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦେହକୁ ସମ୍ଭାଳି ନ ପାରି ହାମୁଡ଼େଇ ପଡ଼ିଛି, ଯାହା ଫଳରେ ଡାହାଣ ହାତ ଭରା ଦେଇ ନିଜକୁ ସମ୍ଭାଳି ନେଇଛି । କିନ୍ତୁ ବାଁ ହାତର ଛାପ କାହିଁ ? ଠିକ୍, ଠିକ୍, ହେବେ ବାଁ ହାତରେ ସେ କିଛି ଗୋଟାଏ ଜିନିଷ ଜାକି ଧରିଥିଲା ନିଶ୍ଚୟ । ଚିକ୍କଣ ନାଲି ଧୂଳିଉପରେ ପାଦ ଆଉ ପାପୁଲିର ଚିହ୍ନ ଛବି ଅଙ୍କିଲା ପରି ପଡ଼ିରହିଛି । କ୍ୟାମେରା ବାହାର କରି ଯନ୍ତ୍ରର ସହିତ ଫଟୋ ଉଠାଇ ନେଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ । ଏହାପରେ ପାଦଚିହ୍ନଗୁଡ଼ିକୁ ସତର୍କଭାବେ ସହିତ ଅନୁସରଣ କରି ଚାଲିଲେ ତାଳଚେରକୁ ଯାଇଥିବା ଲାଇନ କଡ଼େ କଡ଼େ ।

କି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ! ଜଣକ ଛଡ଼ା ଦୁଇଜଣଙ୍କର ପାଦ ଚିହ୍ନ ବି ନାହିଁ । ଦେଖା ଯାଉ, ଗତି କୁଆଡ଼େ ? ଡିଟେକ୍ଟିଭ ମିଃ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ମନ କ୍ରମେ ଛନ୍ଦ ହୋଇ ପଡ଼ୁଥିଲା, ନାନା ପ୍ରକାର ଭାବନାରେ । ଆଗରେ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଖଜୁରୀ ଗଛ । ଠିକ୍ ରେଲଲାଇନ କଡ଼କୁ । ପାଦଚିହ୍ନ ସେଇଆଡ଼କୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଉଭିଳ

ଫୁଲ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ଦେଖିଲେ—ସେଠି ଜଣେ ଯୋଡ଼ା ପାଦ ଚିହ୍ନ । ତେବେ ହତ୍ୟାକାରୀର ସାଥି ଜଣଙ୍କଣ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିଲେ ଏଇଠି । ସେ ଗୁଡ଼ିକର ଫଟୋ ଉଠାଇ ନେଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ । ସେଠାରୁ ପାଦ ଚିହ୍ନ ଅନୁସରଣ କରି ଆଗକୁ ଯିବା ବଡ଼ ଅସମ୍ଭବ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ । କାରଣ ସେଗୁଡ଼ିକ ରେଲ ଲାଇନ ଉପର ଦେଇ ଯାଇଥିଲା ସେଇଠୁ । ଆଖପାଖ ସ୍ଥାନକୁ ଭଲଭାବରେ ନିରୀକ୍ଷି ଦେଖିଥିଲେ ସେ ।

ଏତିକିବେଳେ ଦୃଷ୍ଟି ତାଙ୍କର ପଡ଼ିଲା ଲାଇନ କଡ଼ରେ ମୋଡ଼ିମାଡ଼ି ହୋଇ ପଡ଼ିଥିବା ଖଣ୍ଡେ ନାଲି କାଗଜଉପରେ । ସେ ଖଣ୍ଡି ଉଠାଇ ନେଇ ଫିଟାଇଦେଲେ । ସାମାନ୍ୟ କେତୋଟି ଧାଡ଼ି ଲେଖା । ଗତ କାଲିରେ କାଳି ଭିଜିଯାଇ ଲେଖା ଅସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । ଯତ୍ନରେ ପକେଟରେ ପକାଇଲେ ସେ ଖଣ୍ଡିକ ।

ଆଉ ଥରେ ଘରଆଡ଼କୁ ଭଲକରି ଦେଖି ନେଇ ଫେରି ଆସିଲେ ଷ୍ଟେସନ ଆଡ଼କୁ ।

× × × ×

ଟାଇପ୍ କରା କାଗଜଖଣ୍ଡି ବଢ଼ାଇଦେଲେ ଏସ୍. ପି. ସାହେବ, ମିଃ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ଆଡ଼କୁ—"ଏଇ ନିଅନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କର ପୋଷ୍ଟମର୍ଟେମ୍ ରିପୋର୍ଟ ।"

କାଗଜଟା ଉପରେ ଭଲଭାବରେ ଥରେ ଆଖି ବୁଲାଇ ନେଇ କହିଲେ ମି ଚୌଧୁରୀ – ମୁଁ ବି ସେଇଆ ଅନୁମାନ କରୁଥିଲି ସାର୍ । ଦେହରେ ଦାଗ ନାହିଁ, ଅଥଚ ଖୁନ୍ ! ଏହା ଜଣେ ବଡ ବୀରୀ

ବ୍ୟତୀତ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ତେବେ ମୋର ଅନୁମାନ—ରାଧାମାଧବ ବାବୁଙ୍କ ଦେହରେ ବିଷ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଛି ତାଙ୍କର ଅଜ୍ଞାତ-ସାରରେ । ନୋହିଲେ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଏତେ ଆରାମରେ ବସି ଶେଷ ନିଃଶ୍ୱାସ ତ୍ୟାଗ କରିବାର ଦେଖି ନ ଥାନ୍ତେ । ଡାକ୍ତରଙ୍କ ରିପୋର୍ଟରୁ ଯାହା ଜଣାଯାଉଛି—ବିଷ ତାଙ୍କୁ ଖୁଆ ଯାଇନାହିଁ, ତେବେ ଦେହରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଛି ! ଡକାୟତ ତେବେ କି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତାଙ୍କୁ ଖୁନ୍ କଲା ବର୍ତ୍ତମାନ ସେଇୟା ଭାବିବାର କଥା । ତେବେ ମୋର ଯାହା ଅନୁମାନ ତାଙ୍କର ଜନ୍ମପତ୍ର ଯାହାଥିଲା—ତାକୁ ତ ହତ୍ୟାକାରୀ ନେଇଛି । କାରଣ ଆମେ କମ୍ପାର୍ଟମେଣ୍ଟରୁ କିଛି କାଗଜର ସନ୍ଧାନ ପାଇ ନାହୁଁ । ତେବେ ଏଥିରେ ଅଧିକ କିଛି ରହସ୍ୟ ଥିବାର ଜଣାଯାଉଛି । କେବଳ ଧନଲୋଭରେ ହୋଇଥିଲେ ଡକାୟତ ପ୍ରାଣଭୟ ଦେଖାଇ ନେଇ ଯାଇ ପାରିଥାନ୍ତା । ତେବେ ହତ୍ୟାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କଣ ? ପୁଣି ତାଙ୍କର ଅଜ୍ଞାତ ସାରରେ ?"

ଏସ୍. ପି. କେବଳ ନୀରବରେ ଶୁଣି ଯାଉଥିଲେ ଚତୁର ଗୋଏନ୍ଦାଙ୍କର ଅକାଟ୍ୟ ଯୁକ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକଟି କଥା ତାଙ୍କର ଚିନ୍ତା ରାଜ୍ୟରେ ଟଣ୍ଟି ପଡ଼ିଯାଇଥିଲା । ଟିକିଏ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇ ସେ କହିଲେ—ଦେଖନ୍ତୁ, ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ । ସଫଳତା ଆପଣଙ୍କ ଉପରେହିଁ ନିର୍ଭର କରେ । ହଁ, ଆପଣ ସେଠୁ କଣ କିଛି ସନ୍ଧାନ ପାଇଲେ ?

"ହଁ ସାର୍ । କିଛି ସାମାନ୍ୟ ଅଥଚ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ।"

ସମସ୍ତ ଘଟଣା ଆମୂଳଚୂଳ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଗଲେ ମି. ଚୌଧୁରୀ ।

— ପାଞ୍ଚ —

ଘରକୁ ଫେରି ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନପରେ ଫଟୋଗ୍ରାଫଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରିଣ୍ଟ୍ କରିବାରେ ଲାଗିପଡ଼ିଲେ ମି: ଚୌଧୁରୀ । ସବୁ ଫଟୋଗୁଡ଼ିକ ସଫଳ । ବେଶ୍ ପରିଷ୍କାର ଉଠିପାରିଛି । ସେ ଗୁଡ଼ିକୁ ଏକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁ ମନେ ମନେ ଆତ୍ମପ୍ରସାଦ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ ସେ । ମନେପଡ଼ିଲା—ସେ ରେଲଲାଇନ କଡ଼ରୁ ଖୁଣ୍ଟି ଆଣିଥିବା କାଗଜ ଖଣ୍ଡିକ କଥା । ତରବରରେ ପକେଟରୁ ବାହାର କରି ଆଣିଲେ ସେ ଖଣ୍ଡ । ସଜାଇ ରଖିଲେ ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ । ଡ୍ର’ରୁ ମେଗ୍ନିଫାଇଙ୍ଗ୍ ଗ୍ଲାସ ବାହାର କରି ଦେଖିଲେ । ବେଶ୍ ପରିଷ୍କାର ପଢ଼ି ହେଉଛି—

ନଜର !

ଆଗାମୀ ଏଗାର ତାରିଖ ରାତି ୨ଟା ବେଳେ ମହାନଦୀ ରେଲ ପୋଲ୍ ତଳେ ଦେଖା କରିବୁ । ତୋର ପାଉଣା କଥା ସେଇଠି ।

—ପଧାନସିଂହ ।

ଆନନ୍ଦରେ ଫୁଲି ଉଠିଲା ଛାତି ତାଙ୍କର । "ଓଃ, ଦସ୍ୟୁ ପଞ୍ଜାବ ସିଂହର ସହକାରୀ ତେବେ ଆତ୍ମଗୋପନ କରିଛନ୍ତି ଏଇଠି ? ଆଉ ଗୋଟାଏ ଦଳ ଗଢ଼ା ହୋଇଗଲାଣି ଏ ଭିତରେ ତେବେ । ଅଚ୍ଛା, ଦେଖାଯାଉ ।"

ଆଗ ଦିନର ସ୍ୱଭ ଅନିଦ୍ରା ଯୋଗୁ ଦେହ ଅବଶ ଲାଗୁଥିଲେ ବି ଟୋପିଟା ମୁଣ୍ଡରେ ଲଗାଇ ମଟର ସାଇକେଲରେ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ ମି ଚୌଧୁରୀ ଏସ୍. ପି.ଙ୍କ କୋଠିଆଡ଼େ ।

ଅସମୟରେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀଙ୍କୁ ଦେଖି କିଛି ଗୋଟାଏ ବିଶେଷ ଘଟଣା ଘଟିଥିବାର ଆଶଙ୍କା କରୁଥିଲେ ଏସ୍. ପି. । ତାଙ୍କର ଆଶଙ୍କା ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଚିଠିଟିର ମର୍ମ ବୁଝାଇ କହିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ।

ଏସ. ପି. ସାମାନ୍ୟ ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ କହିଲେ—"ଏଗାର ତାରିଖ ଦିନ ଅବଶ୍ୟ ଯଥା ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରାଯିବ । ତେବେ ଯା ମଧ୍ୟରେ ଆପଣଙ୍କର କଲିକତା ଯାଇ ରାଧାମାଧବ ବାବୁଙ୍କ ଖବର ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ କି ?"

"ନିଶ୍ଚୟ ସାର ! ତେବେ ତା ଏତେ ସହଜ ନ ହେଲେ ବି ଚଳିବ । କାରଣ ହତ୍ୟାକାରୀ କଲିକତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇନାହିଁ । ସେ ନିଗୁଣ୍ଠିଠାରେ ହିଁ ଓହ୍ଲାଇଛି, ତେଣୁ କଲିକତା ଯିବାଟା ଏଗାର ତାରିଖ ପରେ ହେଲେ ଚଳିବ, କାରଣ ନିଶ୍ଚୟ କିଛି ଖବର ସେଠାରୁ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇପାରେ ।"

"ଅଚ୍ଛା, ତାହାହିଁ କରାଯାଉ । ତେବେ ସେଠା ପୋଲିସ୍ ଷ୍ଟେସନକୁ ଖବରଟା ଦେବା ତ ନିହାତି ଦରକାର । ମୁଁ ତାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ବର୍ତ୍ତମାନ କରୁଛି । ହଁ; ଶରତବାବୁ ଆଜି ଆସୁଛନ୍ତି ତ । ତାଙ୍କଠାରୁ ଅନ୍ତତଃ କିଛି ସନ୍ଧାନ ମିଳିବାର ଆଶାଅଛି । ଦେଖାଯାଉ, କଣ ହେଉଛି ।"

"ମୋର ଯେତେଦୂର ଅନୁମାନ ସେ ଆଜ ଆସିବ ନିଶ୍ଚୟ, ଆଉ ଖବର ବି କିଛି ମିଳିପାରେ ତା'ଠୁ ।" ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ କହିଲେ ମି: ଚୌଧୁରୀ ।

"ଅଚ୍ଛା ମି: ଚୌଧୁରୀ । ଅନ୍ତତଃ କେତେଜଣ ଫୋର୍ସ ନେଲେ ଚଳିବ ସେଠାକୁ ?" ମୁଣ୍ଡ ଉଠାଇ ପଚାରିଲେ ଏସ୍.ପି. ।

"କେଉଁଠିକି ସାର ? ରେଳ ପୋଲ ନିକଟକୁ ?"

"ହଁ, ମୁଁ କହୁଥିଲି କି, ସେଦିନ ସେମାନଙ୍କୁ ଗିରଫ କରି ନେବା ପାଇଁ ।"

"ନା ସାର । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେମାନଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିବାପାଇଁ ଆମ ହାତରେ ସେମିତି କିଛି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ । ତା'ପରେ ଜଣେ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ଗିରଫ କଲେ ସମୁଦାୟ ଦଳଟି ସାବଧାନ ହୋଇଯାଇ ପାରେ । ଯେଉଁ ଜଣେ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ବି ଗିରଫ କରାଯିବ, ସେମାନଙ୍କଠାରୁ କଥା ହୁଏ ତ ନ ମିଳିପାରେ । ବରଂ ସେମାନଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ଅନୁସନ୍ଧାନ କଲେ ଫଳ ଅଛି । ଏଥିପାଇଁ ଶରତ୍ ଓ ମୁଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବୁଁ । ଆଜି ତ ହେଲା ଅଠ ତାରିଖ । ଆହୁରି ତିନିଦିନ ଅଛି । ଏ ମଧ୍ୟରେ ଶରତ୍ ଆସିଥିବ ନିଶ୍ଚୟ ।"

"ଇଏସ୍, ଇଉ ଆର ରାଇଟ୍ ।" ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ହାତ ବାଡ଼େଇ କହି ଉଠିଲେ ଏସ୍. ପି. ସାହେବ ।

× × × ×

ସେ ଦିନ ମାଡ୍ରାସ ମେଲ ଥିଲା ଦେଢ଼ ଘଣ୍ଟା ଲେଟ୍ । ପ୍ଲାଟ୍‌ଫର୍ମରେ ଧୀର ପଦଚାରଣା କରୁ କରୁ ମି: ଚୌଧୁରୀ ମନରେ ଭାବୁଥିଲେ ଗୋଟିଏ କଥା 'ଶରତ୍ ଆସିଥିବ କି ନାହିଁ । ଯଦି ଆଜି ସେ ନ ଆସେ—' ଚିନ୍ତାର ଖିଅ ଗୋଳମାଳ ହୋଇ ଉଠୁଥାଏ ତାଙ୍କର ।

ଭୁସ୍ ଭୁସ୍ ଗର୍ଜନ କରି ପ୍ଲାଟ୍‌ଫର୍ମରେ ଠିଆ ହୋଇଗଲା ମାଡ୍ରାସ ମେଲ୍ । ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲେ ସହକାରୀ ଗୋଏନ୍ଦା ଶରତ୍ ପଟ୍ଟନାୟକ । ମି: ଚୌଧୁରୀ ଏକ ପ୍ରକାର ଦଉଡ଼ି ଦଉଡ଼ି ଯାଇ କୁଣ୍ଢାଇ ପକାଇଲେ ତାଙ୍କୁ । ଅତି ଶ୍ରଦ୍ଧା କରନ୍ତି ସେ ଏଇ ପ୍ରିୟ ସହକାରୀଟିକୁ, ଠିକ୍ ନିଜର ସାନଭାଇ ପରି ।

ନୈଶଭୋଜନ ପରେ ମି: ଚୌଧୁରୀ ପଚାରିଲେ—"ହଁ, ଶରତ୍ । ତୁମେ କଣ ଆଜି କିଛି ଖବର ପାଇଲ ?"

ଶରତ୍ ଠିକେ ଠିକେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଗଲା ସବୁ—"ଆଜି ଦିନ ମୁଁ ଘଟଣାସ୍ଥଳକୁ ଯାଇଥିଲି । ଆଖପାଖ ଅନେକ ଖୋଜାଖୋଜି ପରେ ପାଇଲି ଖଣ୍ଡିଏ ରୁମାଲ୍ । ସେଥିରେ ଗୋଟିଏ କଡ଼ିକୁ ଲେଖାଅଛି—'ନଜର', ଯା ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ନାହିଁ ।" ଏତିକି କହି ହେଣ୍ଡବ୍ୟାଗରୁ ରୁମାଲ ଖଣ୍ଡିଏ କାଢି ଥୋଇଲେ ଶରତ୍ । ମି: ଚୌଧୁରୀ ମନେ ମନେ ଖୋଜୁଥିଲେ ଯେଉଁ ଲୋକକୁ, ସେ ନଜର । 'ତେବେ ନଜର ସେ ଦିନ ଶରତଙ୍କୁ ବେହୋସ କରାଇ ରାଧାମାଧବ ବାବୁଙ୍କ ସାଥିରେ ଆସିଥିଲା । ଆଜି ବାଟରେ ହତ୍ୟାକରି ନିର୍ଗୁଣ୍ଡିଠାରେ ପଳାଇଲା । ଯାର ପ୍ରମାଣ ଏଠି ଆଜି ରୁମାଲରୁ

ମିଳୁଛି । ତେବେ ନଜର ଯେ ଏହି ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକ ଅଛି ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ଆତ୍ମଗୋପନ କରିଛି, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।'

ସୁଧାମାଧବ ବାବୁଙ୍କ ହତ୍ୟା ଆଉ ନଜରର ଅନୁସନ୍ଧାନ ବିଷୟ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ମିଃ ଚୌଧୁରୀ କହିଲେ—"ଦେଖାଯାଉ; ଏଗାର ତାରିଖରେ କଣ ଘଟଣା ହେଉଛି ।"

— ଛଅ —

ଏଗାର ତାରିଖ ।

ରାତି ବାରଟା ବାଜିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କାଳିଅନ୍ଧାରୀ କଡ଼ର ଅନ୍ଧାର ରାସ୍ତାଦେଇ ମହାନଦୀ ପୋଲ୍ ଅଡ଼କୁ ଆଗେଇ ଯାଉଥିଲେ କଳା ମୂର୍ତ୍ତି ଦୁଇଟା, ଗୋଟିପରେ । ଅନ୍ଧାର ରାତିର ଗାଢ଼ ପଣତ ତଳେ ସେମାନଙ୍କର ସତ୍ତା ହଜି ଯାଇଥିଲା ।

ରେଲପୋଲ୍ ନିକଟରେ ସେ ଦୁହେଁ ବଡ଼ ସନ୍ତର୍ପଣରେ ଚାରିଆଡ଼େ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କରିନେଇ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲେ କାହାର ଅପେକ୍ଷାରେ । ପୋଲ ଆରମୁଣ୍ଡରେ ବିଜୁଳିବତୀଟା ଜୁଳୁ ଜୁଳୁ କରି ଚାହିଁ ଦେଖୁଥିଲା ସବୁ ଯେମିତି । ଏ ଦୁହେଁ ଆଉ କେହି ନୁହନ୍ତି, ଆମର ପୂର୍ବ ପରିଚିତ ଗୋଏନ୍ଦା ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ଆଉ ତାଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟନିଷ୍ଠ ସହକାରୀ ଶରତ୍ ।

ଗୀର୍ଜା ଘଣ୍ଟାରେ ଟଂ ଟଂ କରି ବାଜିଲା ଦୁଇଟା । ଠିକ୍ ଏତିକିବେଳେ ଏମାନଙ୍କର ଅପେକ୍ଷା କରିଥିବା ସ୍ଥାନଠାରୁ ଖଣ୍ଡେ ଦୂରରେ ନୀଳ ବର୍ଣ୍ଣର ଆଲୋକଟିଏ ଦପ୍ ଦପ୍ କରି ତିନିଥର ଜଳି ଉଠିଲା । ପୋଲର ଏ ପଟରୁ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଆଲୋକଟିଏ ତିନିଥର ଜଳିଉଠି ଲିଭିଗଲା । ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ଶରତର ବାହୁରୁ ଟିକିଏ

ଲଗିଦେଲେ । 'ସବୁ ଠିକ୍, ସେମାନେ ଅସିଛନ୍ତି ନିଶ୍ଚୟ ।' ପୋଲର ଖୁଣ୍ଟି କଡ଼ରେ ଏମାନଙ୍କର ଅତ୍ମଗୋପନ ଯେ କୌଣସି ସନ୍ଧାନୀ ଆଖିରେ ବି ଅସମ୍ଭବ ଥିଲା ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ।

ଠିକ୍ ପୋଲ୍ କଡ଼େ କଡ଼େ କଳା ମୂର୍ତ୍ତିଟାଏ ଆଗେଇ ଯାଉଛି—ଶରତ୍ ଦେହରେ ହାତ ମାରିଦେଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ । କେଭେଲ୍ ପିସ୍ତଲ ଉପରେ ମୁଠା ତାଙ୍କର ଦୃଢ଼ ହୋଇ ଆସୁଥିଲା । 'ଏ କିଏ ? ନଜର ?' ପ୍ରଶ୍ନର ଗାଢ଼ କୁହେଳି ମଧ୍ୟରେ ମନ ତାଙ୍କର ହଜି ଯାଇଥିଲା । ମୂର୍ତ୍ତି ପଛେ ପଛେ ପାଦ ବଢ଼ାଇଲେ ସେ । ପଛେ ପଛେ ଶରତ୍ । କିଛି ବାଟ ଯାଇ ଠିକ୍ ପୋଲ୍ ମଝାମଝିରେ ଠିଆ ହୋଇଗଲା ମୂର୍ତ୍ତିଟା । ହାତରେ ତାର ନୀଳରଙ୍ଗର ବତୀଟା ଦପ୍ କରି ଥରେ ଜଳି ଉଠିଲା । ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଅତି ନିକଟରୁ ସେହିପରି ଆଲୁଅଟିଏ ଜଳିଉଠିଲା । ସଙ୍କେତ ପରେ ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଅଗେଇଛନ୍ତି ନିଶ୍ଚୟ ।

ମୂର୍ତ୍ତି ଦୁଇଟିର ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟବଧାନ ସରି ଯାଇଥିଲା ସେତେବେଳକୁ । ଗୁଲ୍ ଗୁଲ୍ ଦୁଇଜଣଯାକ ଠିଆ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ସେମାନଙ୍କର ଅତି ନିକଟରେ ଥିବା ଖୁଣ୍ଟି ନିକଟରେ କାନ ପାତିଥିଲେ, ତାଙ୍କର କଥାବାର୍ତ୍ତାକୁ ଠିକ୍ ଶିକାର ସନ୍ଧାନୀ ବାଘ ପରି ।

"କଣ ଖବର ସବୁ ଠିକ୍ ତ ?

"ହଁ, ସବୁ ଠିକ୍ । ସର୍ଦ୍ଦାର ବଡ଼ ଖୁସ୍ ଅଛି ତୋ ଉପରେ ।"

"ତେବେ ମୋର ପାଉଣା ଦିଅ ।"

"କିଛି ଦେଇନାହିଁ । ଅଉ କାମ ଫତେ କଲେ ପାଇବୁ । ଏଇ ଖବର ଦେଇ ମୋତେ ପଠାଇଛି ।"

"କିନ୍ତୁ ସେଇ ଏତେ ସହଜ ନୁହେଁ, ମୁଁ ଅଗରୁ କହୁଛି । ତା' ପରେ ଗୋଇନ୍ଦା ଲଗିଲଣି ମୋ ପଛରେ । ମାନ୍ଦ୍ରାଜରେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀର ସହକାରୀ ଶରତକୁ କାବୁକରି ପଳାଇ ଆସିଛି । ତେବେ ସେ ମୋତେ ଚହ୍ନି ପାରି ନାହିଁ । ଏ ଭିତରେ ହୁଏତ କଟକ ଫେରିବଣି ସେ ।"

"ଚୁପ୍ କର ! ବହୁତ କଥା କହିଲଣି । ଏବେ ସର୍ଦ୍ଦାରର ହୁକୁମ ଶୁଣ । ଆଉ କାମଟି ତୋତେ ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଫତେ କରିବାକୁ ହେବ । ମାଲ ହାତକୁ ହାତ ଦେଇ ତୋର ପାଉଣା ବୁଝିନବୁ । ଜୟମାଧବକୁ ଖୁନ୍ କରିବା ପାଇଁ ଦରକାର ହେଲେ ଚୀନାବଜାର ଯାଇ ଅଳ୍ପ ଦିନକୁ ସେ କାମ ଦେବୁ ।

"ମାଲ୍ ଦବା ନବା ତ ଭାରି ଅସୁବିଧା ।"

"ତୋର ସେଥିରେ ମୁଣ୍ଡ ଖେଳେଇବା ଦରକାର ନାହିଁ । ସର୍ଦ୍ଦାର ତାର ଯୋଗାଡ଼ କରିବ ନିଗୁଣ୍ଡ ଠେଇଁ । ଶୁଣ ! ଆଜି ଏଗାର ତାରିଖ । ସର୍ଦ୍ଦାର କହୁଛନ୍ତି—ଚଉଦ ତାରିଖ ଦିନ ଯେମିତି ହେଉ କାମ ଶେଷ କରି ଆସିବୁ ।'

'ଏଥର ଖର୍ଚ୍ଚ ପତ୍ର ?"

'ଏଇ ଧର ଦୁଇ ହଜାର । ଏଟା ତୋ ପାଉଣା ବାଦ୍ ।'

ପରଦ୍ୱାର ଭିତରେ ସବୁ ଶୁଣିପାରୁଥିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ । ସେ କେବଳ ଭାବୁଥିଲେ ଗୋଟିଏ କଥା । 'କଟକ ଅଡୁ଼ ଆସିଥିବା ଲୋକଟି ନଜର, ତେବେ ଆଉ ଲୋକଟି କିଏ ? ଯାହା ହେଉ;

ଅଜା ହିଁ ଅଡ୍ଡାର ସନ୍ଧାନ ନେବାକୁ ହେବ ।' ମନେ ମନେ ବଡ଼ ଦୃଢ଼ ହୋଇ ଉଠୁଥିଲେ ସେ ।

ଏତିକିବେଳେ ବହୁତ ଦୂରରୁ ରେଳଗାଡ଼ିର ସିଟି ଶୁଣାଗଲା । କଳାମୂର୍ତ୍ତି ଦୁଇଟା ଚମକି ପଡ଼ିଲେ ଯେମିତି । ଚଟାପଟ୍ ଯେ ଯାହା ଦିଗକୁ ଫେରିପଡ଼ିଲେ । ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ଶରତ୍ ଦେହରେ ହାତ ଚିପିଦେଇ ଟିକିଏ ପଛକୁ ଠେଲି ଦେଲେ, ଆଉ ଆଗକୁ ଗୋଡ଼ ବଢ଼ାଇଲେ କଳାମୂର୍ତ୍ତି ପଛେ ପଛେ । ଶରତ୍ ଚାଲିଲା ନଜର ପଛେ ପଛେ ।

ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ପୋଲର ଶେଷଭାଗରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ଆଗର କଳାମୂର୍ତ୍ତି ହାତରେ ନୀଳବର୍ଣ୍ଣର ଆଲୋକଟିଏ ଦପ୍‌କରି ଜଳିଉଠିଲା । ଟିକିଏ ଦୂରରେ ସେହିପରି ଆଲୁଅଟିଏ ଦପ୍‌କରି ଜଳିଉଠି ଲିଭିଗଲା । ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ଅନୁମାନ କଲେ ଯାଗାଟା ପକ୍କା ରାସ୍ତା ହେବ ବୋଧହୁଏ । ଦସ୍ୟୁର କେହି ସହଚର ତାଙ୍କୁ ସେଠାରେ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ଥିବେ । ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ସେ ସନ୍ଦେହ ଦୂର ହୋଇଗଲା । ମୂର୍ତ୍ତିଟି ପକ୍କା ରାସ୍ତା ଉପରକୁ ଉଠିବା ମାତ୍ରେ ରୂପରେଖ ବି ବଦଳିଗଲା । ହଠାତ୍ ପାଲଟିଗଲା ସେ ଧଳା ସୁଟ୍ କୋଟ ପିନ୍ଧା ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ । ତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅଉ ଜଣେ ବି ସେହିପରି । ମିଃ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ମନରୁ ସନ୍ଦେହ ପରଦା ଘୁଞ୍ଚି ଯାଉଥିଲା । 'ଏମାନେ କଳାରଙ୍ଗର ଘୋଡ଼ଣି ଦେ ଭାଇ ହୋଇଥିଲେ ତେବେ ।'

ମଟର ସାଇକେଲଟାଏ ଗର୍ଜନ କରିଉଠିଲା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ । ଅପେକ୍ଷା ଦୁଇ ଜଣ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଯାଇଥିଲେ । ମିଃ ଚୌଧୁରୀ

ପିସ୍ତଲ ଉଠାଇ ଉଠାଇ ପୁଣି କଣ ଭାବି ନୁଆଁଇ ଦେଲେ । ମଟରସାଇକେଲ୍‌ଟା ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲା ପକ୍କା ରାସ୍ତା ଦେଇ । ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ! ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ଦୀର୍ଘ ନିଃଶ୍ୱାସଟାଏ ପକାଇଲେ । ଖର ଦନାଅ ରାସ୍ତା ଦେଇ ଫେରି ଆସୁଥିଲେ ସେ; ଏଣେ ପୋଲ ଉପରେ ଘୋର ଗର୍ଜନକରି ମାଲଗାଡ଼ିଟାଏ ଯାଉଥିଲା ।

× × × ×

ଏଣେ ଶରତ ନଜିରକୁ ଅନୁସରଣ କରି ପୋଲ ଶେଷ ମୁଣ୍ଡରେ ପହଞ୍ଚିଲା ମାତ୍ରେ ନଜିର ବି ପୋଷାକ ବଦଳାଇ ଦେଲା । ସେ ପାଖ ବୁଦାମୂଳରୁ ହାତ ବ୍ୟାଗ୍‌ଟାଏ ବାହାର କରି କଳା ଘୋଡ଼ଣୀଟା ତାରି ଭିତରେ ପୂରାଇ ଜୋବ୍ରାଅଡ଼େ ଚାଲିଲା । ଶରତ ବି ଯଥେଷ୍ଟ ଦୂରତା ଆଉ ସତର୍କଦୃଷ୍ଟି ରଖି ଯାଉଥାଏ । ଆଗରେ ଯାଉଥିବା ସୁଟ୍ ପେଣ୍ଟ ପିନ୍ଧା ନଜିର ଜୋବ୍ରାରେ ପହଞ୍ଚି ଖଣ୍ଡିଏ ରିକ୍‌ସା ଧରିଲା । ଶରତ ବି ରିକ୍‌ସାରେ ତାର ପିଛାଧରି ଅନୁସରଣ କଲା । ନଜିର ନୟାସଡ଼କରେ ପହଞ୍ଚିଲା ମାତ୍ରେ 'ପ୍ରଭାତ ଜୁଏଲର୍ସ ହାଉସ୍' ଆଗରେ ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ିଲା । ଠିକ୍‌ଏ ଛଡ଼ାରେ ଶରତ ବି । କିନ୍ତୁ ଏ କଣ ? ଏ ଯେ ସେଠ୍ ଦୟାଲ ରାମ ! ଆଖିକୁ ଥରେ ଭଲଭାବରେ ମଳି ଦେଇ ଦେଖିଲା । ନା, କିଛି ଭୁଲ ନାହିଁତ ? ଏତ ସେଠ୍ ଦୟାଲ ରାମ ।

'ବହୁତ ଅଚ୍ଛା' ବୋଲି ଓଠରେ ଦାନ୍ତ ଦାବି ଫେରିଆସିଲା ସେ ।

—ସାତ—

ଏସ୍. ପି.ଙ୍କର ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ରୁମରୁ ହସ ହସ ମୁହଁରେ ବାହାରି ଆସୁଥିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ଆଜ ଶରତ୍ । ସେମାନଙ୍କ ପଛରେ କହି କହି ଆସୁଥିଲେ ଏସ୍. ପି. ସାହେବ—ବୁଝିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ, ମୁଁ ଆଜ ଲାଲବଜାର ପୋଲିସ୍ ହେଡ଼କ୍ୱାର୍ଟର୍ସକୁ ଜଣାଇ ଦେଉଛି । ଦରକାର ହେଲେ ଆପଣ ସେଠି ମିଃ ଆଲ୍‌ବର୍ଟଙ୍କୁ ଦେଖାକରିବେ । ସେ ଆପଣଙ୍କୁ ସବୁପ୍ରକାର ସାହାଯ୍ୟ ଦେଇପାରିବେ ।'

'କଲିକତାରେ ପହଞ୍ଚି ଯାହା ଦରକାର ହେବ, ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିନେବି; ଆପଣ ଏଣେ ଟିକେ ନଜର ରଖିଥିବେ ।'

'ନିଶ୍ଚୟ, ନିଶ୍ଚୟ' କଣ୍ଠରେ ଦୃଢ଼ତା ଭରି କହିଲେ ଏସ୍. ପି.

× × × ×

କଟକ ଷ୍ଟେସନ । ପ୍ଲାଟଫର୍ମ ଉପରେ ଧୀର ପଦକ୍ଷେପରେ ବୁଲୁଛନ୍ତି ମିଃ ଚୌଧୁରୀ । ମନରେ ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ—ସେଠ୍ ଦୟାଲ ରାମ ଓରଫ ନଜର ଖାଁ କାହିଁ ?

ଗାଡ଼ି ଅଭ୍ରଟ୍ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଷ୍ଟେସନ ପାଖରେ ଚକ୍ ଚକ୍ ବଡ଼ିଗାଡ଼ି ଖଣ୍ଡିଏ ଲାଗିଲା । କଟୁଅନ ଦରଜା ଖୋଲିଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଭିତରୁ ହାତବାଡ଼ି ଖଣ୍ଡି ଘୁରାଇ ଘୁରାଇ ବାହାରି ଅସିଲେ ସେଠ୍ ଦୟାଲ ରାମ । ଚାହାଁ ଲୋକେ ସମ୍ଭ୍ରମରେ ଅଡ଼େଇ ଯାଇ ବାଟ କରିଦେଲେ । କିଏ ଜାଣେ ଏ ଲୋକର ହୃଦୟଟା ହଳାହଳରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଛି ବୋଲି ? ମନେ ମନେ ହସିଉଠିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ।

ଗାଡ଼ି ପ୍ଲାଟ୍‌ଫର୍ମରେ ଠିଆହେବା କ୍ଷଣି ସେଠ୍ ଦୟାଲ ରାମ ଉଠିଗଲେ ଗୋଟିଏ ଫାଷ୍ଟକ୍ଲାସ୍ କମ୍ପାର୍ଟମେଣ୍ଟ ଭିତରକୁ । ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ବି । 'ଅରେ ସେଠଜୀ, ଆପଣ ! ନମସ୍ତେ, ନମସ୍ତେ !'

'ରାମ, ରାମ, ବାବୁଜୀ ; ଆଇୟେ, ଆଇୟେ !' କହି ବସିବା ସ୍ଥାନରୁ ଟିକିଏ ଘୁଞ୍ଚି ଗଲେ ସେଠଜୀ । ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ତାଙ୍କର ସାମନା ସିଟ୍‌ରେ ବସି ପଡ଼ିଲେ । ଗାଡ଼ି ଚାଲିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲାଣି ସେତେବେଳକୁ ।

“ଆପଣଙ୍କ ପରି ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ଲୋକଙ୍କ ସଙ୍ଗଲାଭ କରି ମୁଁ ନିଜକୁ ବଡ଼ ଭାଗ୍ୟବାନ ମନେ କରୁଛି ଆଜି ।” କପଟ ସୌଜନ୍ୟତା ପ୍ରକାଶ କଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ।

“ଆହା ହା ; ସେମିତି କହି ଆଉ ଲଜ୍ଜା ଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଆମେ ହେଲୁ କିବା ମଣିଷ । ଆପଣମାନେ ହେଲେ ଜାତିର, ଦେଶର ଗୌରବ, ଦେଶର ରକ୍ଷକ । ଆଜି ଆପଣମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆମେ ଧନଜୀବନ ନିରାପଦରେ ରଖିପାରୁଛୁ । ନୋହିଲେ କେଉଁ

ଧନରୁ କଣ ହୋଇଯାନ୍ତାଣି । ହଁ, ମୁଁ କେତେଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆପଣଙ୍କ ସହଯାତ୍ରୀ ହୋଇପାରିବ ?"

ମି: ଚୌଧୁରୀ ସବୁ ବୁଝିପାରୁଥିଲେ । ଏଇ ଶେଷ ପ୍ରଶ୍ନଟା ହିଁ ପଚାରିବା ପାଇଁ ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ପ୍ରଶଂସାର ଭୂମିକା ।

'ଏଇ ଯାଜପୁର ରୋଡ୍ ଯାଏ ।'

'କଣ କିଛି ସନ୍ଧାନରେ ?'

'ହଁ, ଆପଣ ଶୁଣିଥିବେ, ଏଇ କେତେଦିନ ତଳେ ମାଡ୍ରାସ୍-ମେଲ୍ ଟ୍ରେନ୍‌ରେ ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ ଖୁନ୍ ହୋଇଥିଲେ । ସେଇ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଖବର ମିଳିଛି ଯେ ଖୁନୀ ସୁକିନ୍ଦା ଅଡ଼େ ପଳାଇଛି ବୋଲି । ଆଜିର ଯାତ୍ରାଟା ସେଇ ସନ୍ଧାନରେ ।' 'ହଁ,ହଁ, ମୁଁ ତ ଶୁଣିଥିଲି । ସେଇଠି କେତେଦିନ ଯେଉଁ ଭୟ ଆମର ହେଉଛି ? ତା'ପର ସୁକିନ୍ଦା ସାଇଡ୍‌ଟା ବଡ଼ ଜଙ୍ଗଲିଆ । ଖୁନୀ, ଦାଗୀଙ୍କର ରହିବା ଜାଗା ଏକା । ଯାହାହେଉ; ଆପଣଙ୍କ ପରି ବିଚକ୍ଷଣ ଗୋଏନ୍ଦା । ଖସି ଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ କେବେ ସେ ଆପଣଙ୍କ କବଳରୁ ।' ସନ୍ତୋଷର ଚିହ୍ନ ଫୁଟି ଉଠୁଥିଲା ତାଙ୍କ ମୁହରେ ।

"ଦେଖାଯାଉ କଣ ହେଉଛି ?" ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ କହିଲେ ମି: ଚୌଧୁରୀ । ସେଠ୍‌ଜୀଙ୍କ ମନର ଭାଷା ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ ସେ ।

ଝରକା କଡ଼କୁ ଅଉଜି ଶୋଇବାର ଉପକ୍ରମ କଲେ ସେଠ୍‌ଜୀ । ମି: ଚୌଧୁରୀ ବ୍ୟାଗ୍‌ରୁ ଦୈନିକ ଖବରକାଗଜଟା କାଢ଼ି ପଢ଼ି ବସିଲେ ।

ଟ୍ରେନ୍ ଯାଜପୁର ରୋଡ଼ରେ ଠିଆ ହେବାକ୍ଷଣି ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ବ୍ୟାଗ୍ ଖଣ୍ଡେ ଧରି ଉଠି ଠିଆହେଲେ । ସେଠ୍‌ଜୀ ନିଦ ମଳମଳ ହୋଇ ପଚାରିଲେ—'କଣ ଆପଣଙ୍କର ହୋଇଗଲା ।'

"ହଁ, ଅଚ୍ଛା ନମସ୍ତେ ।" ରୁଠ ଆବାଜ କରି ଓହ୍ଲାଇପଡ଼ିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ । ପାସ୍ଲେଟି ଦେବାକୁ ଦରଜା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲି ଆସିଲେ ହେଡ୍ ଦୟାଲ ରାମ । ପାସ୍ଲେଟି ଦେବାକୁ ତ ନୁହେଁ, ଗତିବିଧି ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ମିଃ ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ।

ଚତୁର ଡିଟେକ୍ଟିଭ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ବି ତାଙ୍କର ସନ୍ଦେହ ଏଡ଼ାଇବାପାଇଁ ସିଧା ସିଧା ଓଭର ବ୍ରିଜ୍ ଦେଇ ବାହାରକୁ ଚାଲି ଆସିଲେ । ସ୍ୱସ୍ତିର ନିଃଶ୍ୱାସ ମାରି ନିଜ ଆସନରେ ବସି ପଡ଼ିଲେ ଦୟାଲ୍‌ରାମ ।

ଗାଢ଼ କଳା ଧୂଆଁରେ ରାତି ଆକାଶକୁ ଆଚ୍ଛନ୍ନ କରି ଧୀରେ ଧୀରେ ପ୍ଲାଟଫର୍ମରୁ ଚାଲିଯାଉଥିଲା ମେଲ୍ ।

× × × ×

ଷ୍ଟେସନ ବାହାରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲା ଶରତ୍ । ମିଃ ଚୌଧୁରୀ କାର୍‌ରେ ବସିଲା ମାତ୍ରେ ଦ୍ରୁତଗାମୀ କ୍ଷୁଦ୍ର କାର୍ ଖଣ୍ଡି ଛୁଟି ଚାଲିଲା ଭଦ୍ରଖ ଅଭିମୁଖେ । ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଟ୍ରେନ୍ ଧରିବାକୁ ହେବ । ସ୍ପିଡ୍ ମିଟରର କଣ୍ଟା ଷାଠିଏ, ସତୁରି ମଧ୍ୟରେ ଏପଟ ସେପଟ ହେଉଥିଲା ।

ଭଦ୍ରଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ଗାଡ଼ି ଆସିବାର ଦ୍ୱିତୀୟ ଘଣ୍ଟି ହୋଇସାରିଥିଲା । ଚଟାପଟ୍ ଟିକଟ୍ ଖଣ୍ଡିଏ କିଣି ବେଶ

ବଦଳାଇବାରେ ଲାଗିପଡ଼ିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ । ବେଶ ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ସିଦ୍ଧହସ୍ତ । ତାଙ୍କୁ ଆଉ ଚିହ୍ନି ପାରିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ଜଣେ ମୁସଲମାନ ଫକୀର ।

ସମସ୍ତଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ଅଲକ୍ଷରେ ଗୋଟିଏ ତୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ଡବାରେ ଉଠିଗଲେ ସେ ।

—ଆଠ—

ହାଓଡ଼ା ଷ୍ଟେସନରେ ଗାଡ଼ି ପହଁଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ରାତି ଛଅଟା । ଲୋକଗହଳି ଭିତରେ ଫାଷ୍ଟକ୍ଲାସ୍ କମ୍ପାର୍ଟମେଣ୍ଟ ଭିତରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲେ ସେଠ୍ ଦୟାଲ୍ ରାମ । ପୋଷାକ ପତ୍ରରେ ଅପୂର୍ବ ପରିବର୍ତ୍ତନ । ଦେହରେ ଦାମୀ ସୁଟ୍ ଓ କୋଟ୍ । ମୁଣ୍ଡରେ ଫେଲ୍ଟ କ୍ୟାପ୍ । ଅନେକ ଖୁଣ୍ଟିର ଭାବରେ ଏ ସବୁ ଲକ୍ଷ କରି ହସୁଥିଲେ ମୁସଲମାନ ଫକୀର ଜଣକ ।

ସିଧା ପ୍ଲାଟଫର୍ମ ବାହାରକୁ ଆସି ସେଠଜୀ ଗୋଟାଏ ଘୋଡ଼ା ଗାଡ଼ିରେ ବସି କୋଚୁଆନକୁ ନିମ୍ନ ସ୍ୱରରେ କ'ଣ କହିଲେ । ଗାଡ଼ି ଚାଲିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲାକ୍ଷଣି ଫକୀର ଜଣକ ଗାଡ଼ି ପଛରେ ଖୁବ୍ ସତର୍କତାର ସହିତ ଝୁଲ୍ଡା ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । କେହି ଏହା ଲକ୍ଷ କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ମହାନଗରୀର ମସୃଣ ରାସ୍ତା ଉପରେ ଗାଡ଼ିର ଚକ ଘିର୍ ଘିର୍ ହୋଇ ଗଡ଼ି ଚାଲିଲା ।

ଚୀନା ବଜାରର ଗୋଟିଏ ଅତି ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ରାସ୍ତାରେ ଗାଡ଼ି ପହଁଞ୍ଚିଲା । ରାସ୍ତାରେ ଆଲୁଅଟିଏ ବି ନାହିଁ । ଖାଁ ଖାଁ କିରେସିନୀ ବତୀଟାଏ ମିଞ୍ଜି ମିଞ୍ଜି ହୋଇ ଜଳୁଛି । ସମସ୍ତ ରାତିଟା ଅନେକ ଦୋଇସାରି ଶେଷ ଅଡ଼କୁ ସେ ବି ଘୁମେଇ ପଡ଼ୁଥିଲା ଯେପରି ।

ଖୁବ୍ ଅନ୍ଧାରୁଆ ଗୋଟାଏ ସ୍ଥାନରେ କଚୁଆନ ଗାଡ଼ି ରୋକି ନେଲା । ଅତି ସାବଧାନରେ ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ିଲେ ଫକୀର । ଅନ୍ଧାରରେ ଦେଖି ହେଉ ନ ଥିଲା ତାଙ୍କୁ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରାସ୍ତା କଡ଼ର ଗୋଟାଏ ଅଳିଆ ଡ୍ରମ୍ କଡ଼ରେ ଆତ୍ମଗୋପନ କରିନେଲେ ସେ । ସେଠଜୀ ଗାଡ଼ି ଭିତରୁ ଓହ୍ଲାଇ ନୋଟଟାଏ କଚୁଆନ ଆଡ଼କୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଇ ଆଗକୁ ଗୋଡ଼ ବଢ଼ାଇଲେ । କଚୁଆନ ଗାଡ଼ି ଆଲୁଅଟାରେ ନୋଟଟାକୁ ଦେଖି ନେଲା । ମୁହଁରୁ ଆପେ ଆପେ ତାର ବାହାରି ପଡ଼ିଲା 'କ୍ୟା ! ଦଶ ରୁପେୟା !' ମନ ଆନନ୍ଦରେ ଗାଡ଼ି ଫେରାଇଲା ସେ ।

କଚୁଆନ ଚାଲିଗଲା ମାତ୍ରେ ଫକୀର ଓରଫ ମି: ଚୌଧୁରୀ ସେଠଜୀଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ବଡ଼ ସନ୍ତର୍ପଣରେ ଆଗେଇଗଲେ । ସେତେବେଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କର ତୀକ୍ଷ୍ଣଦୃଷ୍ଟିର ବାହାରକୁ ସେଠଜୀ ଯାଇପାରି ନ ଥିଲେ । ଯାହାହେଉ ଦୁଇମିନିଟ ମଧ୍ୟରେ ସେଠ୍‌ଜୀ ଆଉ ମି: ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ଦୂରତା କମି ଆସିଲା । ଏ କନ୍ଦି ସେ କନ୍ଦି ହୋଇ ପ୍ରାୟ ମାଇଲିଏ ବାଟ ଗଲା ପରେ ସେଠଜୀ ଗୋଟାଏ ଜଙ୍ଗଲିଆ ଜାଗାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସ୍ଥାନଟା ଭଙ୍ଗା ହାଣ୍ଡି, ଟିଣ, କାଚ ଆଉ କଣ୍ଟା କୁସୁମ ଗଛରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ । ମଝିରେ ଜଣେ ଚାଲି ଯାଇପାରିଲାଭଳି ରାସ୍ତା । ସେଇ ବଣରେ କିଛି ବାଟ ଗଲା ପରେ ଗୁଡ଼ାଏ ଦେବଦାରୁ ଗଛ । ତାର ମଝିରେ ନୂଆଁଣିଆ ଚାଳଘରଟିଏ ଝାପ୍‌ସା ଝାପ୍‌ସା ଦେଖା ଯାଉଥାଏ । ସେଠଜୀ ସେଇ ଘରର ପିଣ୍ଡା ଉପରକୁ ଉଠି ଦରଜାରେ ଠକ୍ ଠକ୍ କଲେ ।

ପ୍ରାୟ ପନ୍ଦର କୋଡ଼ିଏ ଥର ଠକ୍ ଠକ୍ କଲାପରେ କବାଟ ଖୋଲିବାର ଶବ୍ଦ ହେଲା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଢୁଆର ଦେଇ ଆଲୋକରେଖା

ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା ବାହାରେ । ମିଃ ଚୌଧୁରୀ କାନ୍ଥକଡ଼ରେ ନିଜକୁ ଲୁଚେଇ ରଖି ଦେଖୁଥିଲେ ସେଠ୍‌ଜୀଙ୍କର ଗତିବିଧି ।

ସେଠ୍‌ଜୀଙ୍କୁ ଦେଖିବାକ୍ଷଣି ଘରଭିତରର ଲୋକଟି କହି ପକାଇଲା ଆରେ "ନଜର ସାବ୍ । ତୁମେ ଏତେ ସକାଳେ ? କିଛି ଗରଜ ପଡ଼ିଲା ବୋଧେ ? ଚାଲ ଭିତରକୁ କହୁଛି ।" ସେଠ୍‌ଜୀ ପଶିଗଲେ ଭିତରକୁ । ଧଡ଼ାସ୍ କରି କବାଟଟା ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ।

ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ଝରକା ଫାଙ୍କରେ ଦେଖି ପାରୁଥିଲେ ଭିତରର ସବୁ; କଥା ବି ଶୁଣାଯାଉଥିଲା ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ।

"ପାଞ୍ଚଶହ ଟଙ୍କାରେ ମୁଁ ମୋଟେ ପାରିବି ନାହିଁ । ସେ ପୁଣି ଏଠିକି ସେମିତି ଜଣେ ନୁହେଁ—ସାଂଘାତିକ ଜବରଦସ୍ତ ।"

"ଅନ୍ତତଃ ଚେଷ୍ଟା କରି ଦେଖ୍ ଅଲ୍ଲାଦିନ୍ । କାମ ଫତେ କର । ତୋ କଥା କଣ ଆମେ ବୁଝିବା ନାହିଁ ?" ସେଠ୍‌ଜୀଙ୍କ ସ୍ୱର ବାରିପାରୁଥିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ।

"ଆଉ କଥା ପଛକୁ ମୁଁ କିଛି ଜାଣେ ନାହିଁ । ଯାହା କହିବ ସାଫ୍ ସାଫ୍ କହ । ଅବିକା ନେଇଛି ପାଞ୍ଚଶହ । ତା'ପରେ କାମ ଖତମ୍ କଲେ ପାଞ୍ଚଶହ । ଏଥିରେ ଯଦି ରାଜି ତ କହ, ନୋହିଲେ ସିଧା ଚାଲିଯାଅ ।' ମୋଟା ଗଳାରେ କହୁଥିଲା ଅଲ୍ଲାଦିନ୍ ।

"କାମ ଯଦି କରି ନ ପାରୁ ?"

'ହାଃ ହାଃ' ହସରେ ଘରଟା କମ୍ପି ଉଠିଲା ଯେମିତି । "ଅଲ୍ଲାଦ୍ଦିନ୍ ନ ପାରେ ଏମିତି କାମ କରୁଛି ନାହିଁ ନକ୍କର ସା'ବ୍ । ଏ ଦେଶରେ ଲୋକ ଯେତେ, କାମ ଖତମ୍ କରୁଛି ସେତେ । ଏତ କାହାଁ ହାତକୁ ଗେଲ୍"—କହି ବାହାରେ ଫୁଙ୍କି ମାରୁଥିଲା ଅଲ୍ଲାଦ୍ଦିନ୍ ।

"ଦେଶ୍ ! ଧର !" ପାଞ୍ଚଖଣ୍ଡ ଶହେ ଟଙ୍କିଆ ନୋଟ ପକେଟରୁ କାଢ଼ି ଫିଙ୍ଗିଦେଲେ ଅଲ୍ଲାଦ୍ଦିନର ଆଗକୁ ସେଠ୍‌ଜୀ । ଅଲ୍ଲାଦ୍ଦିନ୍ ପ୍ରତି କୃତଜ୍ଞ ଘୃଣାର ଚିହ୍ନ ତାଙ୍କ ମୁହଁରେ ଫୁଟି ଉଠୁଥିଲା ପରସ୍ପର ।

ଗୀର ଦର୍ପରେ ନୋଟ କେତେଖଣ୍ଡ ଗୋଡ଼ା ଅଙ୍ଗୁଳିରେ ଗୁଡ଼ି ଉଠାଇ ନେଲା ହାତକୁ ଅଲ୍ଲାଦ୍ଦିନ୍ "ଏକ, ଦୁଇ, ତିନ୍...... ଠିକ୍ ଅଛି ।"

ସେଠ୍‌ଜୀ ବାହାରି ଆସୁଥିଲେ—ପଛରୁ ଡାକିଲା ଅଲ୍ଲାଦ୍ଦିନ । "ଅଚ୍ଛା ଦୋସ୍ତ ! ତୁମେ ଆଜି ମୋର ମେହେମାନ । ଖାଲି ଖାଲି ଫିବାଟା ଠିକ୍ ହେବ ନାହିଁ । ମୁଦାଏ ପିଇଦେଇ ଯାଅ ।" ଏତକ କହୁ କହିଅ ତଳୁ ବାହାରକର ଆଣିଲା ଗୋଟିଏ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋତଲ । ବୋତଲଟିକୁ ଅଲ୍ଲାଦ୍ଦିନ ହାତରୁ ଝଟ୍‌କର ଝାମ୍ପି ନେଲେ ସେଠ୍‌ଜୀ । ହାତରେ ଦୁଇଥର ସେପଟ ଏପଟ କରିନେଇ ମୁହଁରେ ଲଗାଇ ଦେଲେ । ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ମଧ୍ୟରେ ବୋତଲ ଶୂନ୍ୟକରି ସେଠାକୁ ଠେଲି କରି ଫିଙ୍ଗିଦେଇ ଝଡ଼ପରି ବାହାରିଗଲେ ସେଠ୍ ।

ଅଲ୍ଲାଉଦ୍ଦିନ ନୋଟ ପାଞ୍ଚଖଣ୍ଡିକୁ ତାସପରି ହାତରେ ସଜାଡ଼ି ଧରି ଦେଖୁଥିଲା ପରମ ତୃପ୍ତିରେ । ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ଦେଖୁଥିଲେ ଅଲ୍ଲାଉଦ୍ଦିନର ବିରାଟ ଅଜ କଦାକାର ରୂପକୁ । ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ ଯମ ।।

ଯେଉଁ ଲୋକକୁ ଖତମ କରିବାପାଇଁ ଅଲ୍ଲାଦ୍ଦିନ ପାଞ୍ଚଶହ ଟଙ୍କା ନେଲ, ସେ କଥାତ ସେ କିଛୁ ଜାଣିପାରିଲେ ନାହିଁ । 'ଯାହା ହେଉ; ତାର ପିଛୁ ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।'

'ଅରେ ! ସେଠ୍ଜୀ ଚାଲିଗଲେଣି କେତେବେଳୁ ? ତାଙ୍କୁ ତ ଅନୁସରଣ କରିବା ନିହାତ ଦରକାର !' କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଚେତନାରେ ଛପିଲା ଜାଗାରୁ ଛୁଟି ଚାଲିଲେ ସେ—ଜଙ୍ଗଲିଆ ରାସ୍ତାଦେଇ ।

କିନ୍ତୁ ସେଠଜୀ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଯାଇଥିଲେ ସେତେବେଳକୁ ।

7354

— ନଅ —

ଲାଲ୍ ବଜାର ପୋଲିସ୍ ହେଡ୍‌କ୍ୱାର୍ଟରରେ ଘୋର ଆଲୋଚନାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଥିଲେ ମ: ଚୌଧୁରୀ । 'ଏଇ ଦେଖନ୍ତୁ; ମୁଁ ଆଉଥରେ ଶୁଣାଇ ଦେଉଛି' କହି ଫାଇଲ ଖୋଲି ପଢ଼ିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ ମି: ଅଲବର୍ଟ ।

"ରାଧାମାଧବ ଘୋଷ କଲିକତାର ସ୍ଥାୟୀ ବାସିନ୍ଦା । ଏମାନଙ୍କର ପୂର୍ବପୁରୁଷମାନେ ମଧ୍ୟ ଏଠିକାର ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ବାସିନ୍ଦା ଥିଲେ । ରାଧାମାଧବଙ୍କ ପିତା ଜଣେ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ଶ୍ରେଣୀର ବ୍ୟବସାୟୀ ଥିଲେ ଓ ସ୍ୱୀୟ ବୁଦ୍ଧି ବଳରେ କିଛି ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ କରିଯାଇଥିଲେ । ପିତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁପରେ ସେ ସ୍ୱ-ବୁଦ୍ଧି ବଳରେ ପୈତୃକ ଧନ ସମ୍ପତ୍ତି ବଢ଼ାଇ ସୁନା ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଏହି ବ୍ୟବସାୟରେ ତାଙ୍କର ଉତ୍ତରୋତ୍ତର ଉନ୍ନତି ହେଲା । ରାଧାମାଧବଙ୍କର ସାନଭାଇ ଜୟମାଧବ । ଜୟମାଧବ ରାଧାମାଧବଙ୍କୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭକ୍ତି ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧା କରୁଥିଲେ । ରାଧାମାଧବ ସାନଭାଇଙ୍କୁ ବ୍ୟବସାୟରେ ନ ପୂରାଇ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଦେଇଥିଲେ । ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଭାବରେ ଭାଇ ଜୟମାଧବ ଜଣେ ସ୍ୱାଧୀନଚେତା ଓ ପ୍ରବୀଣ ଶିକାରୀ ହୋଇପାରିଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ସାଥିମେଳରେ ଶିକାର ଓ ଦେଶ ଭ୍ରମଣରେ ସମୟ ଅତିବାହିତ

କରୁଥିଲେ । ରାଧାମାଧବ ମଧ୍ୟ ଅକୁଣ୍ଠିତ ହୃଦୟରେ ସାନ ଭାଇର ସମସ୍ତ ବ୍ୟୟ ବହନ କରୁଥିଲେ । ରାଧାମାଧବ ବିବାହିତ ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ମୃତ । ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର କନ୍ୟା ମଞ୍ଜୁଳା ଜୀବିତା । ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଇ. ଏ. ଶ୍ରେଣୀର ଛାତ୍ରୀ । ଜୟମାଧବ ଅବିବାହିତ ।

ଜୟମାଧବ ଥରେ ବିଦେଶ ପର୍ଯ୍ୟଟନରେ ଥିବାବେଳେ ପଞ୍ଜାବରୁ ଜଣେ ଚାକର ଆଣିଥିଲେ । ତାର ନାମ 'ପବନ ସିଂ' । ସେ ରାଧାମାଧବଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରାୟ ୧୦ ବର୍ଷ ରହିଥିଲା ଓ ତାପରେ କିଛି ଧନ ଅପହରଣ କରି ଫେରାର ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ରାଧାମାଧବ ପବନ ସିଂକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ନେହ କରୁଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ଧନ ଉପରେ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ନ ଦେଇ ସେ କଥା ପୋଲିସକୁ ଜଣାଇ ନ ଥିଲେ । ପବନର ସନ୍ଧାନ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମିଳି ପାରିନାହିଁ ।

ବ୍ୟବସାୟ କ୍ରମେ ବଢ଼ି ଉଠିବାରୁ ରାଧାମାଧବ ବାବୁ ଜଣେ ମ୍ୟାନେଜର ରଖିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଘର ପାଟନା ଅଞ୍ଚଳରେ । ବିଶେଷ ପରିଚୟ ଜୟମାଧବ ବାବୁ ଜାଣି ନ ଥିବାରୁ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି । ମ୍ୟାନେଜରଙ୍କ ପ୍ରରୋଚନାରେ ରାଧାମାଧବ ଓଡ଼ିଶାର କଟକଠାରେ ଗୋଟିଏ ଶାଖା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଖୋଲିଥିଲେ, ତାର ନାମ 'ପ୍ରଭାତୀ-ଜୁଏଲର୍ସ' । ମ୍ୟାନେଜର ସେଠିକାର ସର୍ବେସର୍ବା ହୋଇ-ଯାଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ନାମ ସେଠ୍ ଦୟାଲ ରାମ୍ । ତାଙ୍କ ଚରିତ୍ର ଓ ପ୍ରକୃତି ସମ୍ପର୍କରେ ଜୟମାଧବ ବାବୁ କିଛି ବିବରଣୀ ଦେଇପାରି ନାହାନ୍ତି । କାରଣ ସେ ଅତି ସରଳ ଓ ଅମାୟିକ ଲୋକ ଥିବାରୁ କାହାର ଚରିତ୍ର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବାକୁ କେବେ ଚେଷ୍ଟା କରି ନାହାନ୍ତି ।

ପ୍ରାୟ ପନ୍ଦରଦିନ ତଳେ ସେଠ୍ ଦୟାଲରାମ୍ ରାଧାମାଧବ ବାବୁଙ୍କ ତାଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ଚିଠି ଦେଇଥିଲେ ଯେ, ଏଠାରେ ଜଣେ ରାଜବଂଶୀୟ ବହୁ ମୂଲ୍ୟବାନ ମଣିମୁକ୍ତା ଓ ରତ୍ନ ବିକ୍ରି କରିବାପାଇଁ ଇଚ୍ଛୁକ ଅଛନ୍ତି । ସେ ସବୁ କିଣିବାକୁ ଆପଣ ଇଚ୍ଛା କରୁଥିଲେ ନଗଦ ଲକ୍ଷେ ଟଙ୍କା ଧରି ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ଆସନ୍ତୁ । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଇଟକଠାରେ ଦେଖାକରିବି । ଯଥା ସମୟରେ ରାଧାମାଧବ ବାବୁ ଯାଇଥିଲେ । ତାହାହିଁ ତାଙ୍କର ଶେଷଯାତ୍ରା ।

ରାଧାମାଧବ ବାବୁଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟର ସମସ୍ତ କାଗଜପତ୍ର ବର୍ତ୍ତମାନ ଜୟମାଧବବାବୁ ଯାଞ୍ଚ କରୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଜବାନବନ୍ଦୀରୁ ପ୍ରକାଶ ଯେ ଓଡ଼ିଶା ଶାଖାର ମେନେଜର ପ୍ରାୟ ଚାରି ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ହିସାବ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି । ମାତ୍ର ଛଅମାସ ମଧ୍ୟରେ ଦେବେ ବୋଲି ପତ୍ରଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଛନ୍ତି ।" 'ଏ ହେଲା ରାଧାମାଧବଙ୍କ ଇତିବୃତ୍ତ । ଏହା ବିଷୟରେ ଆଉ କିଛି ପଚାରିବାର ଥିଲେ ପଚାରି ପାରନ୍ତି,' କହି ଫାଇଲ୍ ବନ୍ଦ କଲେ ମିଃ ଆଲ୍ବର୍ଟ ।

ଚିନ୍ତା କରୁଥିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ—'କି ସାଂଘାତିକ ଲୋକ ଏଇ ସେଠ୍ ଦୟାଲରାମ । ରାଧାମାଧବ ବାବୁଙ୍କୁ ହତ୍ୟାକରି ସାରି ଏଥର କୋପଦୃଷ୍ଟି ବୋଧହୁଏ ଜୟମାଧବ ଉପରେ ପକାଇଛି, ଜୟମାଧବବାବୁଙ୍କୁ ଖତମ୍ କରି ମଞ୍ଜୁଳାକୁ ହରଣଚାଲ କରିନେଲେ ନିମକହାରାମ ପବନସିଂକୁ କିଛି ମୋଟା ବକ୍ସିସ୍ ଦେବ । ଆଉ ମଞ୍ଜୁଳାକୁ ବାହା ହୋଇ ବିରାଟ ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକ ହୋଇ ବସିବ । ବାଃ, ସୁନ୍ଦର ପରିକଳ୍ପନା ।'

ସମସ୍ତ ବିଷୟ ସେ ବୁଝାଇ ବସିଲେ ମି: ଆଲବର୍ଟଙ୍କୁ । ମି: ଆଲବର୍ଟ କଥା ମଝିରେ ପଚାରିଲେ—"ଅଚ୍ଛା ! ଆପଣ କେମିତି ଜାଣିଲେ ସେ ଆଜି ଜୟମାଧବଙ୍କୁ ହତ୍ୟାକରିବେ ବୋଲି ।"

"ଏଥିରେ ଆଉ କିଛି ସନ୍ଦେହ ଅଛି ନା କଣ ? କାଲି ଟଙ୍କା ନେଣଦେଣ୍ ହୋଇଛି । ଆଜି କାମ ଶେଷ ହେଲେ ୧୪ ତାରିଖରେ ସେ ଯେମିତି ହେଉ ମଞ୍ଜୁଳାକୁ ଧରି ଚାଲିଯିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମକୁ ଖୁବ୍ ସାବଧାନରେ କାମ କରିବାକୁ ହେବ । ନୋହିଲେ ଓଡ଼ିଶାରେ ସେମାନେ ଖୁବ୍ ସାବଧାନ ହୋଇଯିବେ ।"

"ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନ କଣ କରିବାକୁ କହୁଛନ୍ତି"—ପଚାରିଲେ ମି: ଆଲବର୍ଟ । "ଶୁଣନ୍ତୁ ! ଆମର ପ୍ରଥମ କାମ ହେଲା, ଜୟ ମାଧବଙ୍କୁ ଅଲ୍ଲାଦିନ୍ ହାତରୁ ରକ୍ଷା କରି ତାକୁ ଗିରଫ କରିବା, ଆଉ ଜୟମାଧବଙ୍କୁ ଗୋପନରେ ରଖିବା । ତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମୃତ୍ୟୁ ଖବର ସୃଷ୍ଟି କରାଇବା—ଯେପରି ଶେଠ୍ ଦୟାଲ୍ ଓରଫ୍ ନଜିର ମଞ୍ଜୁଳାକୁ ନେଇ ଯାଇପାରିବ, ତାର ସମସ୍ତ ସୁବିଧା କରିବା । ବାହରେ ଡକାୟତଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରି ତାଙ୍କର ଆଡ୍ଡା ଆବିଷ୍କାର କରିବା, ଆଉ ସୁବିଧା ଦେଖି କାମ ହାସଲ କରିବା ।" ମି: ଆଲବର୍ଟ ସମ୍ମତି ଜଣାଇଲେ ।

ଜୟମାଧବ ବାବୁଙ୍କୁ ଏ ସବୁ ବିଷୟ ଜଣାଇ ସାବଧାନ କରିଦେବା ପାଇଁ ବଡ଼ବଜାର ଷ୍ଟ୍ରୀଟ୍ ଅଭିମୁଖେ ଯାତ୍ରା କଲେ ମି: ଚଉଧୁରୀ ଆଉ ମି: ଆଲବର୍ଟ ।

× × × ×

ହଞ୍ଜ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତୁମୁଳ ଝଡ଼ ବର୍ଷାର ସଂଗ୍ରାମ ଲାଗିରହିଛି ମହାନଗରୀର ଛାତ ଉପରେ । ଡ୍ରେନ୍ ଭୁକ୍ତ ରାସ୍ତା-ଉପରେ ବ ପାଣିର ଅଣୁଅଣି ସ୍ରୋତ ବହି ଚାଲିଛି । ରାସ୍ତା ଘାଟ ପୁରାପୁରି ନିର୍ଜନ । କେବଳ ବିଜୁଳି ବତୀ କୋଟୋଟି ନିର୍ଭୀକ ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ଆଲୋକ ବିସ୍ତାରି ଦେଉଛନ୍ତି ।

ରାଧାମାଧବ ବାବୁଙ୍କ ପ୍ରାସାଦ । ଗୋଟିଏ କକ୍ଷରେ ଗୁପ୍ତ ଆଲୋଚନାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଥିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ, ଜୟମାଧବ ବାବୁ ଆଉ ମିଃ ଅଲବର୍ଟ । ସାମାନ୍ୟ କେତେକ୍ଷଣ ଗୁପ୍ତ ଆଲୋଚନା ପରେ ତିନିଜଣ ଯାକ ଉଠି ଅନ୍ୟ ଆଡ଼କୁ ଚାଲିଗଲେ । ରଜନୀର ଯୌବନତା ବଢ଼ିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଝଡ଼ ବର୍ଷାର ଅବିଶ୍ରାନ୍ତ ସଂଗ୍ରାମ ଲାଗି ରହିଥାଏ ।

ଠଂ ଠଂ କରି ଘଣ୍ଟାରେ ବାଜିଲା ବାରଟା । ମହାନଗରୀ ନିସ୍ତବ୍ଧ । ରାଧାମାଧବ ବାବୁଙ୍କ ବିରାଟ ପ୍ରାସାଦ ଅନ୍ଧାରରେ ଘୁମେଇ ପଡ଼ିଛି ଯେପରି । କେବଳ ଦୋତାଲା ଉପରେ ଜୟମାଧବ ବାବୁଙ୍କ ଶୟନ କକ୍ଷର ନୀଳ ବର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷୁଦ୍ର ଆଲୋକଟି ପ୍ରାସାଦର ସତ୍ତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଧାରଣା ଆଣିଦେଉଛି ଯାହା । ସେହି ଘୋର ଅନ୍ଧକାରରେ ଦୋତାଲା ବାରଣ୍ଡାରେ ଏପଟ ସେପଟ ହେଉଥିଲେ ଦୁଇଟି କଳା ପୋଷାକଧାରୀ ଲୋକ । ହାତରେ ଗୁଳିଭରା ରିଭଲଭର । ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଥିଲା ତାଙ୍କର ବାହାରକୁ । ସେ ମିଃ ଆଲବର୍ଟ, ଆଉ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ । ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିଲେ ଅଜ୍ଞାତ ନିକୁ ।

ଘଣ୍ଟାରେ ସାଢ଼େ ବାରଟା ବାଜିବା କ୍ଷଣି ତଳ ମହଲରେ ସାମାନ୍ୟ ଖଡ଼ ଖାଡ଼ ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା । ମିଃ ଅଲବର୍ଟ ହାତ ମାରି

ହେଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ଦେହରେ । ଦୁହେଁ କାନ୍ଥ ଦେହକୁ ଲାଗି ଠିଆ ହୋଇଗଲେ । ଅନ୍ଧାରରେ ମୋଟେ ଦେଖି ହେଉ ନ ଥିଲା ଦୁହିଙ୍କୁ । ତା'ପରେ ସିଡ଼ିରେ ଉଠିବାର ଶବ୍ଦ ଧୀର, ଅଥଚ ଭାରି । ଗୋଟାଏ ପୈଶାଚିକ ବାତାବରଣ ଘୋଟି ଆସୁଥିଲା ଯେପରି । କଳା ବୁର୍ଖା ଘୋଡ଼ାଇ ହୋଇ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ମୂର୍ତ୍ତିଟା ଆଗେଇ ଆସୁଥିଲା । ଜୟମାଧବ ବାବୁଙ୍କ ଶୟନ କକ୍ଷର ଦୁଆରେ ଛିଡ଼ାହୋଇ ସେ ଥରେ ଚାରିଆଡ଼କୁ ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କରି ଭିତରକୁ ପଶିଗଲା ଝଡ଼ପରି ।

କକ୍ଷ ଭିତରେ ମୂଲ୍ୟବାନ ପଲଙ୍କଉପରେ ମଶାରୀ ପଡ଼ିଥିଲା । କେହି ଜଣେ ତା ଭିତରେ ଶୋଇଥିବାପରି ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖାଯାଉଥାଏ । ପାଦ ଚିପି ଚିପି ପଲଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆଗେଇ ଯାଉଛି ମୂର୍ତ୍ତିଟା । ହାତରେ ତାର ଛୁରୀଟା ଚକ୍ ଚକ୍ କରୁଉଥିଲା । ଦ୍ୱାର ପାଖରେ ଏ ପୈଶାଚିକ ଅଭିନୟ ଦେଖୁଥିଲେ ମିଃ ଆଲବର୍ଟ ଓ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ମଶାରୀର ଗୋଟିଏ ପାଖ ଟେକି ଦେଲା ମୂର୍ତ୍ତିଟା, ତା'ପରେ ସାମାନ୍ୟ ଝୁଙ୍କିପଡ଼ିଲା ପଲଙ୍କ ଉପରକୁ । ଛୁରୀ ସହିତ ହାତଟା ତାର ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ଉଠୁଥିଲା ଉପରକୁ । କିନ୍ତୁ ସେଟା ଭୁଷିଦେବା ଆଗରୁ ସର୍ପାହତ ପରି ଚମକି ପଡ଼ିଲା ସେ । 'ଏଁ —ଜୟମାଧବ କାହିଁ ? ନକର କଣ ପ୍ରତାରଣା କଲା ?'ରାଗରେ ବିଜୁଳିପରି ବୁଲିପଡ଼ିଲା ସେ । କିନ୍ତୁ ଦ୍ୱାର ଅବରୋଧକରି ଉଦ୍ୟତ—ପିସ୍ତଲ ତାରି ଆଡ଼କୁ ଲକ୍ଷକରି ଠିଆହୋଇଥିଲେ ଦୁଇଜଣ ।

"ପ୍ରତାରିତ ହୋଇଛ ଅଲ୍ଲାଦ୍ଦିନ୍, ନୁହେଁ ? ହଜାରେ ଟଙ୍କାର ମମତା ତୁମକୁ ଏ ଜଘନ୍ୟ କାମ କରିବାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରେରଣା

ଯୋଗାଇଥିଲା ନିଷ୍ଟୟ । ଏବେ ଛୁରୀ ଖଣ୍ଡି ତଳେ ପକାଇ ଦେଲ ଦେଖି ।"

ପିଞ୍ଜରାବନ୍ଧ ବାଘପରି ଘରରେ ଟହଲୁଥିଲା ଅଲ୍ଲାଦ୍ଦିନ । କିନ୍ତୁ ନିରୁପାୟ ! ଆଗରେ ସୁଦକ୍ଷ ହାତରେ ଧୁ.ଟା ପିସ୍ତଲ ନଳି ଠାକି ରହିଛି । ହାତ ମୁଠାଟା ଢୋହଲା ହୋଇ ଆସିଲା ତାର—ଶାଣିତ ଛୁରୀଟା ଟେବୁଲର ତଳେ ଖସିପଡ଼ିଲା । ଅଲ୍ଲାଦ୍ଦିନ୍‌ର ହାତ ଗୋଡ଼ରେ ବାନ୍ଧିପକାଇ ଦେଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ, ସ୍ୱଭା ସତ୍ତ ଗୋପନ ଭାବରେ ଲାଲବଜାର ଥାନା ହାଜତରେ ସେ ହେଲା ବନ୍ଦୀ ।

—ଦଶ—

ରାତ ଦୁଇଟା ହେବ, ହଠାତ୍ ରାଧାମାଧବ ବାବୁଙ୍କ ଘରେ ହୈ ଚୈ ଶୁଣାଗଲା । ସମୁଦାୟ ପ୍ରାସାଦଟା ବିଜୁଳି ବତୀର ଆଲୋକରେ ଉଦ୍ଭାସିତ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଗୃହର ପହରାଦାର ଧାଁ ଧାଡ଼; ଖାନତଲାସୀ ପାଟି ଗୋଳରେ ଆଖ ପାଖରୁ ବହୁତ ଲୋକ ଜମିଗଲେ ବି ସେଠି । ଘଟଣା କଣ, କେହୁ ଜାଣିପାରିଲେ ନାହିଁ । ଅଳ୍ପ ସମୟମଧ୍ୟରେ ଗୋଟାଏ ପୋଲିସ ଭ୍ୟାନ ଆସି ଫାଟକ ପାଖରେ ଅଟକିଲା । ତା' ଭିତରୁ ଦଶଜଣ ସଶସ୍ତ୍ର ପୋଲିସ କୁଦିପଡ଼ିଲେ ବାହାରକୁ । ସେମାନଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ମି: ଅଲବର୍ଟ ।

ପୋଲିସମାନଙ୍କୁ ଘରର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ସତର୍କ ପହରାଦେବାକୁ ହୁକୁମ ଦେଇ ଜୋତା ମଚ୍ ମଚ୍ କରି ଉପରମହଲାକୁ ଉଠିଗଲେ ମି: ଅଲବର୍ଟ । ପରେ ପରେ ଖବରଟା ବିଜୁଳିପରି ଫେଲିଗଲା, "ଜୟମାଧବବାବୁଙ୍କୁ କିଏ ଖୁନ୍ କରି ଦେଇଛି ।" ଏ ଦୁଃଖଦାୟକ ଖବର ଯେ ଶୁଣିଲା ସମବେଦନା ଜଣାଇ ପଦେ ଦୁଇପଦ ମନ୍ତବ୍ୟ ନଜଣାଇ ରହି ପାରିଲା ନାହିଁ । ବିଚରା ଜୟମାଧବବାବୁ । କେଡ଼େ ଭଲ ଲୋକ ?

ଉପରତାଲାର ଗୋଟିଏ କକ୍ଷର ଦରଜାରେ ଧୀର ଆଘାତ କଲେ ମିଃ ଆଲବର୍ଟ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦ୍ୱାର ଉନ୍ମୁକ୍ତ ହେଲା, ଆଉ ଆଲବର୍ଟ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କଲାମାତ୍ରେ ରୁଦ୍ଧ ହେଲା । କକ୍ଷ ଭିତରେ ବସିଥିଲେ ଜୟମାଧବବାବୁ, ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ଆଉ ମଞ୍ଜୁଳା ଦେବୀ । ମିଃ ଆଲବର୍ଟଙ୍କ ହାତକୁ ଧରିପକାଇ ଜୟମାଧବ ବାବୁ ବଡ଼ କୃତଜ୍ଞତା ଦେଖାଇ କହିଲେ—"ଯାହାହେଉ, ଆଜି ଆପଣଙ୍କ ଦୟାରୁ ମୁଁ ଜୀବିତ । କି ଉପାୟରେ ଆପଣଙ୍କ ଋଣ ଶୁଝି ପାରିବି ଠିକ୍ କରିପାରୁନାହିଁ ।"

ତାଙ୍କୁ ଆଉ ଅଧିକ କହିବାକୁ ନ ଦେଇ ମିଃ ଆଲବର୍ଟ କହିଲେ—"ଥାଉ, ଥାଉ । ସେ ସବୁ କହି ମୋତେ ଲଜ୍ଜିତ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କର ଜୀବନ ରକ୍ଷକ ହେଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ । ସେ ଚେଷ୍ଟା କରି ନ ଥିଲେ ମୁଁ କିଛି କରି ପାରି ନଥାନ୍ତି ।"

ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ କହିଲେ—"ଆଉ ବୃଥା ବାକ୍ୟାଳାପରେ ସମୟ ନଷ୍ଟ କରିବାର ଅବସର ଏ ନୁହେଁ । ଭବିଷ୍ୟତ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆମକୁ ଶୀଘ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । କାଲି ହୁଏ ତ ମଞ୍ଜୁଳା ଦେବୀ ହରଣଗ୍ରସ୍ତ ହେବେ; ତାର କିଛି ଗୋଟାଏ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ତ କରିବାକୁ ହେବ ?

ମିଃ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ କଥାରେ ସମସ୍ତେ ଚମକି ପଡ଼ିଲେ । ମଞ୍ଜୁଳା ଦେବୀଙ୍କର ମୁହଁ ଶୁଖି ଆସୁଥିଲା ।

ଚାରିଜଣଯାକ ଟେବୁଲ ଉପରକୁ ଝୁଙ୍କିପଡ଼ି ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ମିଃ ଚୌଧୁରୀ କହିଲେ—"ଦେଖନ୍ତୁ,

ମି ଅଲବର୍ଟ । ତାଙ୍କର ସଙ୍କଳତା ନିର୍ଭର କରେ ଆପଣଙ୍କ ଉପରେ ପୂରାପୂରି । ନୋହିଲେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଜୀବନ ବିପନ୍ନହେବାର ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି ।" ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ନୀରବ ସମ୍ମତି ଜଣାଉଥିଲେ ମି: ଅଲବର୍ଟ । ମି: ଚୌଧୁରୀଙ୍କର କୌଶଳ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ମୁରୁକି ମୁରୁକି ହସୁଥିଲେ ଜୟମାଧବବାବୁ ।

× × × ×

ସକାଳ ହେବାକ୍ଷଣି ଖବରଟା ପ୍ରଚାରିତ ହୋଇଗଲା ଚାରିଆଡ଼େ । ଯେ ଏକଥା ଶୁଣିଲା ବିସ୍ମିତ ନ ହୋଇ ରହିପାରିଲା ନାହିଁ । ଏପରି ଅମାୟିକ ସରଳ ଲୋକ । ତାର ପୁଣି ଶତ୍ରୁ ଥାଇପାରନ୍ତି ?

ଶବର ଶେଷ ଦର୍ଶନ ପାଇଁ ଶହ ଶହ ଦର୍ଶକ ଜୟମାଧବ-ବାବୁଙ୍କ ପ୍ରାସାଦ ଫାଟକ ଆଗରେ ଜୁଟିଲେ କିନ୍ତୁ ନିରୁପାୟ । କଡ଼ା ପୋଲିସ୍ ପହରା । ପୋଲିସ୍ ସୁପରିଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟଙ୍କ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ବିନା କେହି ଫାଟକ ଅତିକ୍ରମ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ସକାଳ ପ୍ରାୟ ଆଠଟାବେଳକୁ ଗୋଟିଏ ପୋଲିସ୍ ଭ୍ୟାନ୍ ଅଟକିଲା ଫାଟକ ପାଖରେ । ଭିତରୁ ଓହ୍ଲାଇଲେ ମି: ଅଲବର୍ଟ ଓ ଚାରିଜଣ ପୋଲିସ । ଜଗୁଆଳ ପୋଲିସ ସାଲ୍ୟୁଟ୍ ବଜାଇ ଫାଟକ ଖୋଲିଦେଲା । ଭ୍ୟାନ୍ ସିଧା ପଶିଗଲା ଭିତରକୁ ସଦର ଦରଜା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ପନ୍ଦର ମିନିଟ ମଧ୍ୟରେ ପୋଲିସ ଚାରିଜଣ ଶେତସମେତ ଶବଟାକୁ ଟେକି ଭ୍ୟାନ୍ ନିକଟକୁ ଆଣିଲେ । ଶେତର ଠାଏ ଠାଏ ରକ୍ତ ଲାଗିଥାଏ । ସେଇଟାକୁ ଗାଡ଼ି ଭିତରେ ଥୋଇବାକ୍ଷଣି ଗାଡ଼ି ଛୁଟି ଚାଲିଲା ଜେନେରାଲ ହସ୍ପିଟାଲ୍ ଅଭିମୁଖରେ ।

ଶବଟାକୁ ପୋଷ୍ଟମର୍ଟମ୍ ବି କରିବାକୁ ହେବ ।।

× × × ×

ଟାଉନ ହଲ୍ ଲୋକାରଣ୍ୟ । ଜୟମାଧବଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁରେ ବିରାଟ ଶୋକସଭା । ବକ୍ତା ନଗରର ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ । ଜୟମାଧବ ବାବୁଙ୍କ ପରି ସରଳ, ଅମାୟିକ, ମିଷ୍ଟଭାଷୀ, ସାଧୁବ୍ୟବସାୟୀ, ପ୍ରବୀଣ ଶିକ୍ଷାବିତ୍ ଓ ବିଶିଷ୍ଟ ଦାତାଙ୍କ ବିୟୋଗରେ କିଏ ବା ଦୁଃଖିତ ନହେବ ? ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁରେ ଶୋକ ପ୍ରକାଶକରି ଆଜି ସହରର ବଡ଼ ବଡ଼ ଅଲଙ୍କାର ପ୍ରତିଷ୍ଠାନମାନ ବନ୍ଦ ରହିଛି । ତାଙ୍କର ଅଶେଷ ଗୁଣର ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ଜଣେ ଜଣେ ବକ୍ତା କହି ଗଲେଣି । ବାସ୍ତବିକ ଆଜି ମହାନଗରୀ ତାର ଜଣେ ମହାନ୍ ସନ୍ତାନକୁ ହରାଇଛି ।

ଏଣେ ନିଜର ମାୟାଜାଲ ବିଛାଇବାରେ ବ୍ୟସ୍ତଥିଲେ ସେଠ୍ ଦୟାଲରାମ । ଜୟମାଧବବାବୁଙ୍କ ବୈଠକ୍ ଖାନାରେ ବସି ମଞ୍ଜୁଳା ଦେବୀଙ୍କ ପାଖରେ ବାରମ୍ବାର କାନ୍ଦ ପକାଉଥିଲେ ସେ । "ବାସ୍ତବିକ ଯାହା କହନ୍ତୁ ଆପଣ । ଏ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ମୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କଠାରୁ ବେଶୀ ଦୁଃଖିତ । ଜୟମାଧବବାବୁ ଦେବ ତୁଲ୍ୟ ପୁରୁଷ । ତାଙ୍କର କୃପାରୁ ମୁଁ ଆଜି ବ୍ୟବସାୟୀ ମହଲରେ ବଡ଼ଲୋକ । ତାଙ୍କପରି ଦୟାଳୁ ଲୋକଙ୍କୁ ଯିଏ ଖୁନ୍‌କଲା ଯଦି ଦେଖନ୍ତି ଥରେ ସେ ପାପିକୁ......" ଦାନ୍ତ କାମୁଡ଼ି, ହାତମୁଠା କରି ଉତ୍ତେଜନାରେ ଉଠି ପଡ଼ିଲେ ସେଠ୍ ଦୟାଲ ରାମ ।

ଏ ଅଭିନୟ ଦେଖି ହସର ତରଙ୍ଗ ଉଠୁଥିଲା ମଞ୍ଜୁଳା ଦେବୀଙ୍କ ପେଟରୁ । ମନର ଭାବ ଗୋପନ ରଖି ମୁହଁ ଶୁଖାଇ ସେ

କହିଲେ— "ଆପଣ ଅଧୈର୍ଯ୍ୟ ହୁଅନ୍ତୁ ନାହିଁ ସେଟ୍‌ଜୀ ! ଯାହାଥିବା ହେବାର ହୋଇଛି । ମୁଁ ଜାଣିପାରୁଛି, ପ୍ରକୃତରେ ମୋ ଦୁଃଖରେ ଆପଣ ବଡ଼ ଦୁଃଖୀ । ମାତ୍ର ଉପାୟ କଣ ? ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଗୋଟିଏ କଥା ଭାବୁଛି । ଏ ବ୍ୟବସାୟ, ଘରଦ୍ୱାର ଏବେ କିଏ ସମ୍ଭାଳିବ ଅଜ ସକାଳେ ମୋର ମାମୁଁ ବି ଆସି ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଜିଦ୍—ମୋତେ ଏଠାରୁ ନେଇଯିବେ, ମୋର ବି କିଛି ଆପତ୍ତି ନାହିଁ ସେଥିରେ ।"

ଏ କଥାରେ ସେଠ୍ ଦୟାଲ୍ ଚମକି ପଡ଼ିଲେ ଯେପରି । "କେଉଁଠିକି ନେଇଯିବେ ଆପଣଙ୍କୁ ?" ହୃତ୍‌ପିଣ୍ଡର ସ୍ପନ୍ଦନ ବଢ଼ି ଉଠିଥିଲା ତାଙ୍କର ।

"ଏଇ ଆପଣଙ୍କ ଓଡ଼ିଶାର ବରହମ୍‌ପୁର । ତାଙ୍କ ଘର ସେଇଠି । ହୁଏତ ଅଜ ମେଲ୍‌ରେ ଅମେ ଯାଉଛୁ । ସରଳ ଭାବରେ ଏତିକି କହି ନୀରବ ହେଲେ ମଞ୍ଜୁଲା ଦେବୀ ।

"ଅରେ; ତେବେ ତ ଖୁବ୍ ଭଲ ହେବ । ମୁଁ ବି ଅଜ ମେଲ୍‌ରେ କଟକ ଫେରିଯିବି । ତେବେ ସାଥି ହୋଇ ଯିବା, ଭଲ ହେବ । ହଁ ଆପଣଙ୍କ ମାମୁଁଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଟିକେ ସାକ୍ଷାତ ହୋଇଥିଲେ ନିଜକୁ ବଡ଼ ଭାଗ୍ୟବାନ ମନେ କରିଥାନ୍ତି ।" ଅନନ୍ଦ ଅଧିକ୍ୟରେ କଣ୍ଠସ୍ୱର ତାଙ୍କର ଥରି ଉଠୁଥିଲା ।

"ତେବେ ମୁଁ ଡାକୁଛି" କହି ଭିତରକୁ ଉଠିଗଲେ ମଞ୍ଜୁଳା ଦେବୀ । କ୍ରୂର କଟାକ୍ଷ ହାଣି ଫିକ୍‌କିରି ହସିଦେଲେ ସେଠ୍ ଦୟାଲ୍‌ରାମ, ମଞ୍ଜୁଳା ଦେବୀଙ୍କ ଗଲା ବାଟକୁ ଚାହିଁ ।

ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କେହି ଆସିବାର ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା । ନିଜକୁ ପ୍ରକୃତିସ୍ଥ କରିନେଲେ ଶେଠ୍ ଦୟାଲ ରାମ । ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଲେ ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ, ଆଉ ମଞ୍ଜୁଳା ଦେବୀ । ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ଦେହର ବର୍ଣ୍ଣ ଝକ୍ ଝକ୍ ଗୋରା—ଡେଙ୍ଗା, ପତଳା ଚେହେରା । ଆଖିରେ ସୁନା ଫ୍ରେମ୍‌ର ଚଷମା, ନାକତଳକୁ ସରୁ ନିଶଗୁଚ୍ଛ ବେଶ୍ ମାନୁଥାଏ । ବୟସ ଅନ୍ଦାଜ୍ ତିରିଶ ପାଖାପାଖି । ଦେଖିଲେ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଲୋକପରି ମନେ ହୁଏ ।

ପାଖକୁ ଆସି ହାତ ଯୋଡ଼ି ନମସ୍କାର କଲେ ଭଦ୍ରଲୋକ । "ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ପରିଚୟ ମଞ୍ଜୁଠାରୁ ପାଇସାରିଛି, ମହାଶୟ । ଆମର ସହଯାତ୍ରୀ ହେଉଛନ୍ତି ଶୁଣି ମୁଁ ଅତି ଆନନ୍ଦିତ । ଏକୁଟିଆ ଯିବାକୁ ମୁଁ ବି ଟିକେ ଭୟ କରୁଥିଲି । ଯାହା ହେଉ; ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଦୟାରୁ ଆପଣଙ୍କ ପରି ବିଶିଷ୍ଟ ଲୋକ ଯେତେବେଳେ ସହଯାତ୍ରୀ—"

"ଆହା ! ଆଉ ଲଜ୍ଜା ଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଆପଣମାନେ ହେଲେ ସାକ୍ଷାତ୍ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଅବତାର । ଆମେ ବା କି ଛାର । ଅଚ୍ଛା; ମଞ୍ଜୁଳା ଦେବୀଙ୍କୁ ଆପଣ ନେଇଗଲେ କଣ ବିଶେଷ ଲାଭ ହେବ ବୋଲି ଭାବୁଛନ୍ତି ?" ଅତି ଭଦ୍ରତା ଦେଖାଇବାକୁ ଯାଉଥିଲେ ସେଠ୍‌ଜୀ ।

"ନା, ଆଉ ଲାଭ କଣ ? ତେବେ ମଞ୍ଜୁର କିଛି ବିପଦ ମୁଁ ଆଶଙ୍କା କରୁଛି, ପର ପର ରାଧାମାଧବ ଆଉ ଜଦୁମାଧବ ବାବୁଙ୍କ ଖୁନ୍ । ପର ପାଳି ହୁଏ ତ ମଞ୍ଜୁର ପଡ଼ିପାରେ । ତା'ର ନିରାପତ୍ତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆଉ ମାନସିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ତାକୁ ଏଠୁ ନେଇଯିବାକୁ ମୁଁ ଶେଷ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କଲି । ରାଧାମାଧବ ବାବୁଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁରେ ଭଉଣୀଜୀଙ୍କୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେବ ବୋଲି ଧାଇଁ ଆସିଥିଲି । କିନ୍ତୁ ବାଲର ପୁଣି ଏ

ଦୁର୍ଘଟଣା; ଯାହାହେଉ, ଏ ପ୍ରେତପୁରୀରେ ମୁଁ ମଞ୍ଜୁଙ୍କୁ କଦାପି ରଖାଇ ଦେବି ନାହିଁ । ହଁ, ମାଫ୍ କରିବେ । ଯିବାର ଆୟୋଜନ ପୁଣି କରିବାକୁ ହେବ"—କହି ଉଠିଲେ ଭଦ୍ରଲୋକ । ପଛେ ପଛେ ମଞ୍ଜୁଳା ଦେବୀ ବି ।

'ଅଚ୍ଛା, ଅଚ୍ଛା' କହି ଦୁଇ ହାତ ଯୋଡ଼ି ଉଠିଲେ ବି ସେଠ୍-ଦୟାଲ୍,—'ହଁ, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ନାମଟା ଜାଣି ପାରିଲି ନାହିଁ ।'

ହସୁ ହସୁ ଭଦ୍ରଲୋକ କହିଲେ— "ମୋର ନାମ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ମଜୁମଦାର"—ବୁଲିପଡ଼ି ଚାଲିଗଲେ ସେ ।

ଶୂନ୍ୟ ବୈଠକଖାନାରେ ଭ୍ରୂଲତା ଟେକି ହସି ଉଠିଲେ ସେଠ୍ ଦୟାଲସନ୍ । 'ହୁଃ ! ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ମଜୁମଦାର'—ଟିକେ ପରେ ବାହାରିଗଲେ ବାହାରକୁ । ତାଙ୍କ ଜୋତାର ଠକ୍ ଠକ୍ ଆୱାଜ ମିଳାଇ ଯାଉଥିଲା ନୀରବତାର ଗହ୍ୱର ଭିତରେ ।

354
1.6.60

—ଏଗାର—

ଝଡ଼ ପରି ଛୁଟି ଚାଲିଛି ମାଡ୍ରାସ୍ ମେଲ !

ଗୋଟିଏ ଫାଷ୍ଟ କ୍ଲାସ୍ କମ୍ପାର୍ଟମେଣ୍ଟରେ ବସିଥିଲେ ସେଠ୍ ଦୟାଲରାମ, ମଞ୍ଜୁଳା ଦେବୀ, ଆଉ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ମଜୁମଦାର । ଖାପଛଡ଼ା ଆଲାପ ମଧ୍ୟରେ ରାଧାମାଧବବାବୁ ଓ ଜୟମାଧବବାବୁଙ୍କ ପ୍ରଶଂସା କରିବାରେ ଶତମୁଖ ହୋଇ ଉଠିଥିଲେ ସେଠ୍ ଦୟାଲରାମ । ମନରେ ଅସମ୍ବନ୍ଧ ଭାବନା ନେଇ ଭାବୁଥିଲେ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ମଜୁମଦାର—'କେତେ ସାଧୁ ଭଳି ଏ ଲୋକଟା ?'

ଗାଡ଼ି କପିଳାସ ରୋଡ଼ ଷ୍ଟେସନ ଅତିକ୍ରମ କରିବା ପରଠାରୁ କେଜାଣି କାହିଁକି ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଉଠୁଥିଲେ ସେଠ୍ ଦୟାଲରାମ । ଆସନ ଛାଡ଼ି ଉଠିଗଲେ ସେ ଦ୍ୱାର ପାଖକୁ; ଆଗରେ ନିବିଡ଼ ଜଙ୍ଗଲ । ପଛକୁ ପାଚେରି ପରି ଲମ୍ବି ଯାଇଛି ମହାବିନାୟକ ପର୍ବତଶ୍ରେଣୀ । ସେଠ୍ ଦୟାଲରାମଙ୍କ ମନରେ ନିରାଶାର ଛାଇ ଘୋଟି ଆସୁଥିଲା । ଆଗରେ ନେର୍ଗୁଣ୍ଡି ଷ୍ଟେସନର ଆଲୋକମାଳା ମିଞ୍ଜି ମିଞ୍ଜି ହୋଇ ଦିଶିଯାଉଛି । 'ଏମାନେ ତେବେ କାହାନ୍ତି ?' ଅତି ସତର୍କରେ ପକେଟରୁ ଟର୍ଚ୍ଚ କାଢ଼ି ବଣ ଆଡ଼କୁ ଆଲୋକ ଦେଖାଇ କଣ ସଙ୍କେତ କଲେ । ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ଖୁବ୍ ନିକଟରୁ ନୀଳବର୍ଣ୍ଣର ଆଲୋକଟିଏ ଦପ୍ ଦପ୍ କରି ତିନିଥର ଜଳି ଉଠି ଲିଭିଗଲା ।

ହଠାତ୍ ଦପ୍‌କରି ଲିଭିଗଲା କମ୍ପାର୍ଟମେଣ୍ଟର ବତୀଗୁଡ଼ିକ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବିକଟ ଚିତ୍କାର ଭଳି ଟ୍ରେନ୍‌ଟା ବି ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ସର୍ବାଙ୍ଗ କଳା ପୋଷାକରେ ଆବୃତ ହୋଇ ଡବା ଭିତରକୁ ପଶିଆସିଲେ କେତେଜଣ । ପିସ୍ତଲର ଗୁଡ଼ୁମ୍ ଗୁଡ଼ମ୍ ଅବାଜରେ ମଞ୍ଜୁଳା ଦେବୀ ଆଉ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ବାବୁଙ୍କ ଆର୍ତ୍ତଚିତ୍କାର ମିଳେଇ ଯାଉଥିଲା । ଏସବୁ ରହସ୍ୟ ଦେଖି ଆନନ୍ଦରେ ଅଧୀର ହୋଇପଡ଼ୁଥିଲେ ଜଣେ । ଖଲାସୀ ପୋଷାକ ଧାରୀ ମି: ଚୌଧୁରୀ ସେ ।

ଅଳ୍ପ କେତେ ସେକେଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ କଣ ଘଟିଗଲା, ତାହା କୌଣସି ଯାତ୍ରୀ କଳ୍ପନା ସୁଦ୍ଧା କରିପାରିଲେ ନାହିଁ । ପିସ୍ତଲ ଆବାଜ୍ ଶୁଣି କୁଲି, ଖଲାସୀ, ଗାର୍ଡ ପ୍ରଭୃତି ଘଟଣାସ୍ଥଳକୁ ଧାଇଁ ଆସିଲେ ; କେତେଜଣ ସାହସୀ ଯାତ୍ରୀ ବି । ଡବାଟି ପୁରା ଅନ୍ଧକାର ଲାଇନ କଟାଯାଇଛି । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାର ସଂଯୋଗ କରାଯାଇ ଡବାଟି ଆଲୋକିତ କରାଗଲା । ଗାର୍ଡ଼ ବଡ଼ ଦମ୍ଭର ସହିତ ଭିତରକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲେ ଜଣେ କିଏ ଅଚେତ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ିରହିଛି । ଡବା ଭିତରେ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ ।

ଖବର ପାଇ ଧାଇଁ ଆସିଲେ ଷ୍ଟେସନରୁ ପୋଲିସ କେତେଜଣ । ଡବାଟିରେ କଡ଼ା ପହରା ରଖାଯାଇ ଗାଡ଼ି ଛାଡ଼ି ଦିଆଗଲା ।

× × × ×

ଭଦ୍ରକ ଷ୍ଟେସନରେ ଗାଡ଼ି ଅଟକିବାକ୍ଷଣି କେତେଜଣ ପୋଲିସଙ୍କ ସାଥିରେ ପ୍ଲାଟଫର୍ମ ଭିତରକୁ ପଶିଆସିଲେ ଏସ. ପି.

ସାହେବ । କମ୍ପାର୍ଟମେଣ୍ଟଟା ଥରେ ଭଲ ଭାବରେ ପରୀକ୍ଷା କରନେଇ ଅଚେତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିବା ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କୁ ଦେଖି କହି ପକାଇଲେ— “ଓଃ, ଏତ ଆମ ସେଠ୍ ଦୟାଲ ରାମ । ଅଚ୍ଛା, ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ଡକାଅ । ବିଚରା ଡକାୟତର ଶିକାର ହୋଇଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଖୁନ୍‌ର ଶିକାର ହୋଇନାହାନ୍ତି ।”

ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସରେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବଡ଼ଡାକ୍ତରଖାନା ନିଆଗଲେ ସେଠ୍ ଦୟାଲ ରାମଙ୍କୁ । “ଖୁବ୍ ଲଘୁ କ୍ଲୋରୋଫର୍ମ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଛି । ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ହୋସ୍ ଆସିଯିବ ।” ଡାକ୍ତରଙ୍କ ମନ୍ତବ୍ୟ ଶୁଣି କଡ଼ା ପହରା ରଖାଇ କୋଠିକୁ ଫେରଆସିଲେ ସୁପରଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟ ସାହେବ ।

ତାଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ରୁମ୍‌ରେ ବସିରହିଥିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ଆଉ ଶରତ୍ । ଏସ୍. ପି. ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିବାକ୍ଷଣି ଉଭୟେ ଠିଆ ହୋଇପଡ଼ି ଅଭିବାଦନ ଜଣାଇଲେ । ମି: ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ସହିତ କର ମର୍ଦ୍ଦନ କରୁ କରୁ ଏସ୍. ପି. କହିଲେ— “ମୁଁ ଆପଣଙ୍କଠାରୁ ବହୁତ ଆଶାଜନକ ଖବର ପାଇବି ବୋଲି ଆଶା କରୁଛି ମି: ଚୌଧୁରୀ ।

‘ନିଶ୍ଚୟ ସାର୍ !’ ହସି ହସି କହିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ । ବାହାରେ ପ୍ରହରୀକୁ ସତର୍କ ରହିବାକୁ ହୁକୁମ୍ ଦେଇ ଆଲୋଚନା ଆରମ୍ଭ କଲେ ତିନିଜଣ । ମି: ଚୌଧୁରୀଙ୍କ କଥାରେ ଅଭିଭୂତ ହୋଇ-ପଡ଼ୁଥିଲେ ଏସ୍, ପି. । ‘ଆପଣଙ୍କ କର୍ମ ତତ୍ପରତା ଆଉ କୌଶଳକୁ ମୁଁ ଅଭିନନ୍ଦନ ଜଣାଉଛି’ । ପୁଣି ଥରେ ଦୃଢ଼ କରମର୍ଦ୍ଦନ କରୁ କରୁ କହିଲେ ଏସ୍. ପି. “ଅଚ୍ଛା; ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ବାବୁ; ସେ ବିଚରା ତା...”

ହସି ଉଠିଲେ ମି: ଚୌଧୁରୀ । 'ସେ ପରା ମଞ୍ଜୁଳାର ମାମୁଁ'
ତା'ପରେ ଏସ୍. ପି.ଙ୍କ ଅଡ଼କୁ ମୁଣ୍ଡ ଝୁଙ୍କାଇ ଫୁସ୍ ଫୁସ୍ କରି କହିଲେ—"ସେ ମି: ଅଲବର୍ଟ ।" ଏସ୍. ପି. ଙ୍କ ଭ୍ରୂଲତା ଟେକି ହୋଇଗଲା ବିସ୍ମୟରେ—"ଏଁ, ମି: ଅଲବର୍ଟ । ଆପଣଙ୍କୁ ଆଉ ପାରି ହେବନି ଦେଖୁଛି ।"

"ନୋହିଲେ କାର୍ଯ୍ୟୋଦ୍ଧାର ଯେ ଅସମ୍ଭବ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତା ସାର୍ । ଅଲବର୍ଟ ସବୁ ଅଭିନୟ ଠିକ୍ କରି ପାରିବେ, ଆଉ ଯଥା ସମୟରେ ଖବର ଯୋଗାଇ ପାରିବେ, ଏ ବିଶ୍ୱାସ ମୋର ତାଙ୍କ ଉପରେ ଅଛି । ହଁ; ମୁଁ କଣ କହୁଥିଲି କି, ସେଠ୍ ଦୟାଲ୍ ରାମ ଉପରେ କଡ଼ା ଗୁପ୍ତ ନଜର ରଖିବା ପାଇଁ ।"

"ସେ ବିଷୟରେ ଆପଣ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ରହନ୍ତୁ । ମୁଁ ତାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବି । ଆପଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଶ୍ରାମ କରନ୍ତୁ । କାଲି ସକାଳୁ ସେଠ୍ ଦୟାଲରାମ୍ ଠାରୁ ଜମାନବନ୍ଦୀ ନେବାକୁ ହେବ । ଆପଣ ଆସିବେ ନିଶ୍ଚୟ" କହିଲେ ଏସ୍. ପି. ।

"ନିଶ୍ଚୟ ସାର୍ ।" ବିଦାୟ ଅଭିବାଦନ ଜଣାଇଲେ ମି: ଚୌଧୁରୀ ।

× × × ×

ପୋଲିସ୍ ଏସ୍: ପି. ଙ୍କ ଆଗରେ ଜମାନବନ୍ଦୀ ଦେଉଥିଲେ ସେଠ୍ ଦୟାଲରାମ । ମି: ଚୌଧୁରୀ ପ୍ରଶ୍ନ ପରେ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରି ଚାଲିଥିଲେ—

"ଅଚ୍ଛା ଇନ୍ସପେକ୍ଟରେ, ଆପଣଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ସେ କମ୍ପାର୍ଟ-ମେଣ୍ଟରେ ଆଉ କେହି ଲୋକ ଥିଲେ କି ?"

"ହଁ; ହାଓଡ଼ାଠାରୁ ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ ସେ ଡବାରେ ଉଠିଥିଲେ; କିନ୍ତୁ ଖଡ଼ଗପୁରଠାରେ ଓହ୍ଲାଇ ଯାଇଥିଲେ ।"

"ଗାଡ଼ି ଚାଲୁଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ କମ୍ପାର୍ଟମେଣ୍ଟ ବା ତା'ପାଖରେ କିଛି ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ପାରିଥିଲେ କି ?"

"ନା, ସେପରି କିଛି ଶୁଣିଥିଲି ବୋଲି ମନେ ହେଉ ନାହିଁ । ତେବେ ଆଲୋକ ଲିଭିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପିସ୍ତଲର ଶବ୍ଦ ଡବା ଭିତରେ ହୋଇଥିଲା ।"

"ଜିନିଷପତ୍ର କଣ ଥିଲା ଆପଣଙ୍କର ।"

"ଖାଲି ଖଣ୍ଡିଏ ହେଣ୍ଡବ୍ୟାଗ୍ । ତା ଭିତରେ ଥିଲା ନଗଦ ପନ୍ଦର ହଜାର ଟଙ୍କା ।"

"ସେ ନୋଟର ନମ୍ବର ଅଛି କି ?"

"ନା; ନମ୍ବର ମୁଁ ରଖିନାହିଁ ।"

"କାହିଁକି ?"

"ସେ ଗୁଡ଼ିକ ଛାରବାଗି ଟଙ୍କା । ତା'ପରେ ଶହେଠାରୁ ଟଙ୍କାକିଆ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନୋଟ ସେଥିରେ ଥିଲା । ଏତେ ଗୁଡ଼ାଏ ନମ୍ବର ମୁଁ ରଖିପାରି ନାହିଁ ।"

"ଅଚ୍ଛା; ଏତେ ଗୁଡ଼ାଏ ଟଙ୍କା ଆପଣ ଆଣିଥିଲେ କେଉଁଠୁ ?"

"ମୁଁ ଆଣି ନ ଥିଲି । ନେଇ ଯାଇଥିଲି ସୁନା ଖରିଦ କରିବାକୁ । କିନ୍ତୁ ସୁନା ବଜାର ଚଢ଼ା ଥିବାରୁ କିଣାକି ନ କରି ଟଙ୍କା ଧରି ଫେରୁଥିଲି ।"

"ଅଚ୍ଛା, କମ୍ପାର୍ଟମେଣ୍ଟରେ ଆଲୋକ ଲିଭିବା ପରଠାରୁ ଘଟଣା ସବୁ କଣ ଘଟିଲା କହନ୍ତୁ ତ !"

"ଆଲୋକ ଲିଭିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦୁଇଜଣ ଲୋକ ଡବା ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଲେ । ସେମାନେ ପିସ୍ତଲ୍ ଆବାଜ କରି ମୋର ନାକ ପାଖରେ ରୁମାଲ ମାଡ଼ି ଧରିଲେ । ତା ପରେ କଣ ହେଲା ମୁଁ ଜାଣି ନାହିଁ ।"

"ସେମାନେ ଦୁଇଜଣ ବୋଲି ଆପଣ ଜାଣିଲେ କିମିତି ?"

"ମୁଁ ଦୁଇଜଣଙ୍କର ଉପସ୍ଥିତି ଅନୁଭବ କରିପାରିଥିଲି ?"

"ଗାଡ଼ି ବନ୍ଦ ହେବା ଆପଣଙ୍କର ସ୍ମରଣ ଅଛି ?"

"ନା, ମୁଁ ସେତେବେଳକୁ ଅଜ୍ଞାନ ହୋଇଯାଇଥିଲି ।"

"ଅଚ୍ଛା ସେଠ୍‌ଜୀ । ଆପଣଙ୍କର ଏମିତି କେହି ଶତ୍ରୁ ଅଛନ୍ତି, ଯାହାଙ୍କୁ କି ଆପଣ ସନ୍ଦେହ କରନ୍ତି ।

"ତଳ ଉପର ବହୁତ ଭାବି କହିଲେ ସେଠ୍—'ନା, ମୋର ସେମିତି କେହି ଶତ୍ରୁ ନାହାନ୍ତି । ମୋର ତ କାହାରି ପ୍ରତି ଅସଦ୍‌ଭାବ ନାହିଁ । ଆପେ ଭଲ ତ ଦୁନିଆଁ ଭଲ; ଏ ହେଲା ମୋର ନୀତି ।"

"ବେଶ୍, ବେଶ୍ । ଆପଣ ଏବେ ଯାଇପାରନ୍ତି । ଦରକାର ହେଲେ ପୁଣି ଆପଣଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ଲୋଡ଼ିବୁ ।"

"ନିଶ୍ଚୟ, ନିଶ୍ଚୟ । କିନ୍ତୁ ଅସାମୀକୁ ଟିକେ ଚେଷ୍ଟା କରି ଧରନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା; ନହେଲେ ଆମେ ଆଉ ସମାଜରେ ତିଷ୍ଠି ପାରିବୁ ନାହିଁ । ଦେଖୁଛନ୍ତି ଏ ଯେଉଁ ଲୀଳା ଲାଗିଲାଣି, ଘରୁ ବାହାରକୁ ଗୋଡ଼ କାଢ଼ିବାକୁ ଡର ଲାଗୁଛି ।"

"ଆମେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛୁ ସେଠ୍‌ଜୀ । ଆପଣମାନେ ସହଯୋଗ କରନ୍ତୁ ।"

"ନିଶ୍ଚୟ, ନିଶ୍ଚୟ ।" କହୁ କହୁ ବାହାରକୁ ଚାଲି ଯାଉଥିଲେ ସେଠ୍‌ ଦୟାଳରାମ ।

ତାଙ୍କ ଯିବା ବାଟକୁ ଚାହିଁ ମୁରୁକି ହସା ଦେଉଥିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ଅଭ ଏସ. ପି. ସାହେବ ।

—ବାର—

'ଚଳନ୍ତା ଟ୍ରେନରେ ଡକାୟତି ?

ଗତ କାଲି ମାନ୍ଦ୍ରାଜମେଲ୍ ଗାଡ଼ି ଜାଗୁଣ୍ଡି ଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚିବା ପୂର୍ବରୁ ଦଳେ ସଶସ୍ତ୍ର ଡକାୟତ ଗାଡ଼ି ଅଟକାଇ ସେଠ୍ ଦୟାଲ ରାମ୍ ନାମକ କଟକର ଜଣେ ବିଖ୍ୟାତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ କରି ପ୍ରାୟ ପନ୍ଦରହଜାର ଟଙ୍କା ଲୁଟି ନେଇଛନ୍ତି । ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କୁ କ୍ଲୋରୋଫର୍ମ ଦ୍ୱାରା ଅଚେତ କରାଯାଇଥିଲା ଓ ଫାଙ୍କା ପିସ୍ତଲ ଆବାଜରେ ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଆତଙ୍କିତ କରି ଦୁର୍ବୃତ୍ତମାନେ କାମ ହାସଲ କରିଛନ୍ତି । କଟକ ବଡ଼ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କୁ ଚିକିତ୍ସା କରିବା ପରେ ଅଜି ସେ ସୁସ୍ଥ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ନିଜ ସମ୍ବାଦଦାତା ଜଣାଇଛନ୍ତି ।

ଏହି ସପ୍ତାହରେ ଠିକ୍ ପୂର୍ବୋକ୍ତ ସ୍ଥାନରେ ଚେନ୍ ଟଣାଯାଇଥିଲା ଓ ରାଧାମାଧବ ଘୋଷ ନାମକ ଜଣେ ବିଖ୍ୟାତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ମୃତ ଅବସ୍ଥାରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀ ଡବାରୁ ଉଦ୍ଧାର କରାଯାଇଥିଲା । ବିଖ୍ୟାତ ଗୋଇନ୍ଦା ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରୁଛନ୍ତି । ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଜି ଏକ ସମ୍ବାଦ ମିଳୁଛି ଯେ, ରାଧାମାଧବ ଘୋଷଙ୍କ ଭାଇ ଯଦୁମାଧବଙ୍କୁ ଲୁଇଡନ କଲେ

ତାଙ୍କ ବାସଭବନରେ ଭେଦ୍ର ହତ୍ୟା କରନ୍ତି । ରାଧାମାଧବଙ୍କ କନ୍ୟା ମଞ୍ଜୁଳା ଓ ଶାଳକ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ମଜୁମଦାରଙ୍କ ପତ୍ନୀ ମଧ୍ୟ ଘଟଣା ଘଟିବା ପରଦିନଠାରୁ ମିଳୁନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କୁ ହରଣଗୃଳ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ଅନୁମାନ କରାଯାଉଛି । ଏହା ଅନ୍ତଃ ପ୍ରାଦେଶିକ ଦସ୍ୟୁଦଳର କାମ ଓ ଏଥିରେ ବହୁ ରହସ୍ୟ ଜଡ଼ିତ ଅଛି ବୋଲି ଜଣାଶୁଣା ମହଲରୁ ପ୍ରକାଶ । ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ଏହି ସମାସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରିପାରିବେ ବୋଲି ଆମେ ଆଶାକରୁ ।”

ଦୈନିକ ଖବର କାଗଜଟା ଦୁଇହାତରେ ଦଳି ମୋଡ଼ି ଫିଙ୍ଗି ଦେଇ ‘ହା, ହା,’ ହୋଇ ହସି ଉଠିଲା ଦସ୍ୟୁ ପବନ ସିଂ । ସେ ଶବ୍ଦରେ ପଥର ଗୁହାଟା ଥରି ଉଠୁଥିଲା ଯେପରି । ଓଃ, କି ପୈଶାଚିକ ସେ ହସ ।

‘ସାବାସ୍ । ସାବାସ୍ ନଜର ! ସାବାସ୍ ସେଠ୍ ଦୟାଲ ରାମ୍ ! ତୁ ଅସଲ ନିମକହରା । ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଖିରେ ଧୂଳି ଦେବାକୁ ତୋ’ପରି ଧୁରନ୍ଧର ମୁଁ ଦେଖିନି । ମୋର ସହକାରୀ ହେବାକୁ ତୁ ଏକମାତ୍ର ଉପଯୁକ୍ତ ।’ ଆନନ୍ଦରେ ପ୍ରଗଳ୍ଭ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲା ଦସ୍ୟୁ ପବନ ସିଂ ।

“ଅହେମ୍ମଦ !” ଘଡ଼ଘଡ଼ି ପରି ତାର ଗୁରୁଗମ୍ଭୀର ଡାକରେ ଗୁହାଟା ଥରିଉଠିଲା ଯେମିତି । ଭିତରକୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପଶିଆସିଲା ଜଣେ ସାହେବ ପୋଷାକଧାରୀ ଯୁବକ । ଅଭିବାଦନ ଜଣାଇ ବିନୀତ ଭାବରେ ଆଦେଶ ଅପେକ୍ଷାରେ ରହିଲା ।

“ଆଜି ନଜରକୁ ଖବର ଦେ । କାଲିରେ ଆସି ତା ପାଉଣା ନେଇଯାଉ । ମୁଁ ବଡ଼ ଖୁସି ଅଛି ତା ଉପରେ । ସାବଧାନରେ

ଖଟି ଦେଇ ଆସିବୁ । ପୋଲିସ ଜାଲ ବିଛାଇବା ଯୋଗାଡ଼ରେ ଅଛି ।

ଅଭିବାଦନ ଜଣାଇ ଚାଲିଗଲା ଦସ୍ୟୁଜଣକ ।

ଘରର ଗୋଟାଏ କଣରୁ ମଦ ବୋତଲଟାଏ ଉଠାଇନେଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତିମଧ୍ୟରେ ଶେଷ କରିଦେଲା ଦସ୍ୟୁ ପବନ ସିଂ । ପୁଣି ଥରେ ମନ ଖୋଲି ହସିନେଲା ସେ । ସେ ହସରେ ଗୁମ୍ଫାର ପଥରଗୁଡ଼ା ଥରି ଉଠୁଥିଲା ଯେପରି । ନିଶାରେ ଟଳ ଟଳ ହୋଇ ଦସ୍ୟୁ ସର୍ଦ୍ଦାର ଢଳିପଡ଼ିଲା ଗୋଟାଏ ଚୌକି ଉପରେ ।

ଏହି ସମୟରେ ଜଣେ ବଳିଷ୍ଠକାୟ ଦସ୍ୟୁ ସେ ଘରକୁ ପଶି ଆସିଲା । ଦେହରେ ତାର କଳା ପୋଷାକ । ତାକୁ ଦେଖି ପବନ ସିଂ ଚୌକିରୁ ଉଠୁ ଉଠୁ ପଚାରିଲା—ଖବର କଣ ହନୁମାନ ସିଂ ?

"ବୁଢ଼ାଙ୍କର ହୋସ୍ ଆସିଯାଇଛି ସର୍ଦ୍ଦାର !" ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁଇ କହିଲା ହନୁମାନ ସିଂ । "ତେବେ ଡେରି କାହିଁକି ? ଘେନିଆସ ।"

ଆଦେଶମତେ ଶ୍ରୀକାନ୍ତବାବୁ ଓ ମଞ୍ଜୁଳା ଦେବୀଙ୍କୁ ଧରି ସେ ଘରେ ପ୍ରବେଶ କଲା ହନୁମାନ ସିଂ । ମଞ୍ଜୁଳା ଦେବୀଙ୍କ ଆଖିରୁ ଲୁହଧାର ବୋହି ଶୁଖିଯାଇଥାଏ । ଓ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ବାବୁଙ୍କ ଅବସ୍ଥା କହିଲେ ନ ସରେ । ଯାହା କହନ୍ତି, ଏକବାରେ ମୁମୂର୍ଷୁ ଅବସ୍ଥା ।

ପବନ ସିଂକୁ ଦେଖି ନାଗୁଣୀପରି ଗର୍ଜି ଉଠିଲେ ମଞ୍ଜୁଳା ଦେବୀ । "ପବନ ସିଂ ତୁ । ଯାହାର ଧନରେ ଦେହ ତୋର ଗଢ଼ା ହେଲା, ଯେ ତତେ ବାଟରୁ ଗୋଟାଇ ଆଣି ମଣିଷ କଲା, ତାଙ୍କୁ

ତାର......" କହିଁ କହିଁ କୋହ କାନ୍ଦି ଉଠିଲେ ମଞ୍ଜୁଳା ଦେବୀ । କ୍ରୋଧ ଆଉ ଦୁଃଖରେ ଦେହ ତାଙ୍କର ଥରି ଉଠୁଥିଲା ।

ହୋ, ହୋ, ହୋଇ ହସି ଉଠିଲା ଦସ୍ୟୁ ସର୍ଦ୍ଦାର । ସେ ବିକଟ ହସ ଦେଖି ଥରି ଥରି ମୂର୍ଚ୍ଛା ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲେ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ବାବୁ । ତାଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଦସ୍ୟୁ ହସି ଉଠିଲା ଅହୁରି ଜୋରରେ—'ସବୁ ତୁମର ପାଇଁ ମଞ୍ଜୁଳା ଦେବୀ । ତୁମର ରୂପ ମୋତେ ପାଗଳ କରି ଦେଇଛି ; ସ୍ୱପ୍ନର ଅକୂଳ ସାଗରରେ ଭସାଇ ଦେଇଛି । ଏବେ ମୋର ମନସ୍କାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ । ଆଗାମୀ ଲଗ୍ନରେ ବିବାହ । ବାଧା ଦେବାରେ କାହାର ସାଧ୍ୟ ନାହିଁ ।"

"ଚୁପ୍ କର କୁକୁର । ନିମକ ହାରାମ !" ଗର୍ଜିଉଠିଲେ ମଞ୍ଜୁଳା ଦେବୀ ।

"ଆଉ ଦୁଇଦିନ; ତାପରେ ତୁମେ ହେବ ଏ ରାଜାର ରାଣୀ ।" ଦସ୍ୟୁର ଆଖି ନିଶାରେ ମୁଦ ହୋଇ ପଡ଼ୁଥିଲା । କଣ କହିବାକୁ ଯାଉଥିଲେ ମଞ୍ଜୁଳା ଦେବୀ । କିନ୍ତୁ ପବନସିଂର ବିକଟ ହସରେ ମୁହଁର କଥା ମୁହଁରେ ହିଁ ରହିଗଲା ।

"ହନୁମାନ ସିଂ !"

"ସର୍ଦ୍ଦାର !" ପ୍ରବେଶ କଲା ପୁଣି ସେ ଦସ୍ୟୁ ।

"ନେଇଯା' । ଖାଇବାକୁ ଦେ ଏମାନଙ୍କୁ । ଉଠା ଏ ମାଇଚିଆକୁ ଏଇ ମୋ ଆଗରୁ !" ଗୋଡ଼ରେ ଆଡ଼େଇ ଦେଲା ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ବାବୁଙ୍କୁ ।

ଅଣ୍ଟାମାନେ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ବାବୁଙ୍କ ଅଚେତନ ଦେହଟାକୁ ଟେକିନେଇ ଗ୍ଭଲିଗଲ୍ ହନୁମାନସିଂ ; ପଛେ ପଛେ ମଞ୍ଜୁଲା ଦେବୀ ।

× × × ×

ଝଡ଼ ବେଗରେ ଭିତରକୁ ପଶିଯାଇ ଅଭିବାନ ଜଣାଇଲେ ମି: ଚୌଧୁରୀ, "ମୋତେ ହଠାତ୍ ଏତେ ଜରୁରୀ ... ..."

"ହଁ; ଖବରଟା ସେମିତି ଜବର୍ । କଥା କଣ କି, ଅମର ଗୁପ୍ତ ପୋଲିସ୍ ବର୍ତ୍ତମାନ ଜଣାଇଛି ଯେ, ସେଠ୍ ଦୟାଲରାମ୍ ତାର ସୁନା ଦୋକାନରେ ବସିଥିବା ବେଳେ ଜଣେ ଯୁବକ ମଟର ସାଇକେଲରେ ଆସି ତାକୁ ଚିଠି ଖଣ୍ଡିଏ ଦେଇଯାଇଛି । ଚିଠିଟି ନାଲି ଲଫାପାରେ ପଶିଥିଲା । ସେଠ୍ ଦୟାଲରାମ ଚିଠିପାଇ ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଗଲା । ପୁଣି ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ହସ ହସ ହୋଇ ବାହାରି ଆସିଲା । ମୁଁ ଭାବୁଛି, ସେ ଚିଠିଟା ଅମର ଜାଣିବା ନିଶ୍ଚୟ ଦରକାର ।" "ନିଶ୍ଚୟ ସାର ! ତେବେ ଆପଣ ତାକୁ ଡକେଇ କଥା ପଗ୍ଭରନ୍ତା ବାହାନାରେ ଡକାନ୍ତୁ । ଇତିମଧ୍ୟରେ ମୁଁ ତା' ଘରେ ପଶି ଚିଠି ତଲାସ କରିନେବି ।"

"ବେଶ୍ । ଆପଣ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଅନ୍ତୁ ।" କହି ଟେଲିଫୋନ ଉଠାଇଲେ ଏସ୍: ପି: ।

— ତେର —

ଶେଠ୍ ଦୟାଲରାମ୍‌ଙ୍କ ଘର ପଛପଟେ ପାଚେରୀ ଡେଇଁ ଘରେ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଜିନିଷ ତନ୍ନ ତନ୍ନ କରି ଦେଖୁଥିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ । "କହ୍ନୁ ଗଠି କାହିଁ ?" ଶୀଘ୍ର କାମ ସାରିବାକୁ ହେବ । ନୋହିଲେ କେହି ଅସିଯାଇ ପାରନ୍ତି । ଟେବୁଲ ପାଖକୁ ଅସିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ, ଉପରେ ଏଣୁ ତେଣୁ କାଗଜ ପତ୍ର ଗୁଡ଼ା ଖେଳା ଖେଳି ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । ନଜର ପଡ଼ିଲା ଡ୍ରୟାର ଉପରେ । ଟାଣିଦେଲେ ସେଟାକୁ । ମୁହଁରେ ତାଙ୍କର ହସ ଫୁଟି ଉଠିଲା—"ଗଠଟା ଏଇଠି ତେବେ ।" ସାବଧାନରେ ଖୋଲି ପଢ଼ି ନେଲେ । ତା' ପରେ ଉଚ୍ଚ ପିସ୍ତଲଟି ଉଠାଇ ନେଲେ ୱ ଛଅଟି ଗୁଳି ଜୀବନ୍ତ ଅଛି ସେଥିରେ । ସେଇଟିକୁ ପକେଟରେ ପୁରାଇଲେ । ପୁଣି ପକେଟରୁ ଛୋଟିଏ ପିସ୍ତଲ କାଢ଼ି ତା' ଭିତରେ ରଖିଦେଲେ । ଘରର ଚାରିପଟେ ଥରେ ଭଲ ଭାବରେ ଦେଖିନେଇ ବାହାରକୁ ବାହାରି ଅସିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ, ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ।

ଏସ୍: ପିଃ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏଣୁ ତେଣୁ କଥା ପଚାରୁଥିଲେ ସେଠ୍ ଦୟାଲରାମଙ୍କୁ । ଏହି ସମୟରେ ଘର ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କଲେ ପଶିଗଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ । ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ଏସ : ପିଃ ସାହେବ ପଚାରିବସିଲେ— "ଅଜି ଖବର କଣ, ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ।" ବୁଝେଁ

ବୁଢ଼ାଙ୍କୁ ଗୃହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କଥାବର୍ତ୍ତା ହୋଇଗଲା ଅଙ୍ଗିରେ ଅଙ୍ଗିରେ ।

"ଖବର ସାର୍ । ......"ସେଠ୍ ଦୟାଲରାମଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ କହିବାକୁ ଟିକେ କୁଣ୍ଠିତ ହେଉଥିଲେ ଯେପରି ମି: ଚୌଧୁରୀ ।

"କହନ୍ତୁ । କହନ୍ତୁ । ସେଠ୍ ଦୟାଲରାମ୍ ତ ଆମର ଆପଣାର ଲୋକ । ସେ ଜାଣିଲେ କିଛି କ୍ଷତି ନାହିଁ ।" ସରଳ ଭାବରେ କହିଲେ ଏସ୍: ପି: ସାହେବ ।

"ଆଜି ରାତିକୁ ଓ ମୋତେ ପୁରୀ ଯିବାକୁ ହେବ ସାର୍ । ଅନ୍ତତଃ ସାତ ଆଠ ଦିନ ପାଇଁ ।"

"କଣ କିଛି ସନ୍ଧାନ ମିଳିଛି ନା କଣ ?"

"ହଁ ସାର । ଖୁଣୀର । ମୁଁ ଚେଷ୍ଟା କରି ଦେଖେ, କଣ ହେଉଛି ?"

"ଟିକେ ଭଲ ଭାବରେ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା । ଆମକୁ ରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ । ନୋହିଲେ ଆମେ ଆଉ ଚଳି ପାରିବୁ ନାହିଁ ।" ଥର ଥର କଣ୍ଠରେ କହି ପକାଇଲେ ସେଠ୍ ଦୟାଲରାମ୍ । କିନ୍ତୁ ମନେ ମନେ ହସୁଥିଲେ ସେ ଏମାନଙ୍କର ବୋକାମୀ ଦେଖି ।

× × × ×

ରାତ୍ର ଆଠଟା ।

ନିର୍ଦ୍ଦି[illegible]ରେ ଲାଇନ୍ ନିକଟରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲେ ମି: [illegible] ଦେହ କଳା ଓଭର କୋଟ୍‌ରେ ଆବୃତ, ମୁ[illegible]ର ଟୋପି, ହାତରେ ଗୁଳିଭରା ରିଭଲଭର୍ ।

ତୀକ୍ଷ୍ଣ ସନ୍ଧାନୀ ଦୃଷ୍ଟିରେ ବାରମ୍ବାର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରୁଥିଲେ ସେ । ସପ୍ତମୀ ଚନ୍ଦ୍ର ବୁଡ଼ିଗଲାଣି ସେତେବେଳକୁ ।

ତାହାର ପାଦ ଶବ୍ଦରେ ଚମକି ପଡ଼ିଲେ ସେ । ଛାଇପରି କଣ ଗୋଟାଏ ଆଗେଇ ଯାଉଛି ଅନ୍ଧାରରେ ତାଙ୍କର ସାମନା ଦେଇ । ମନରେ ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ କଥା ବାରମ୍ବାର ଉଙ୍କିମାରୁଛି—ଏ ନିଶ୍ଚୟ ସେଠ୍ ଦୟାଳଦାସ୍ । ଯାହା ହେଉ; ପିଛା ଧରିବାକୁ ହେବ ତାର । ସତର୍କ ଭାବରେ ମୂର୍ତ୍ତି ପଛେ ପଛେ ଘୋଡ଼ା ବଢ଼ାଇଲେ ସେ ।

ପ୍ରାୟ ଦୁଇମାଇଲ ଯାଏ ରେଳଲାଇନ କଡ଼େ କଡ଼େ ଗଲାପରେ ଜଙ୍ଗଲ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ମୂର୍ତ୍ତିଟା ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରକୁ ପଶିଗଲା । ତା ଗତିବିଧିରୁ ଜଣାଯାଉଥାଏ, ଏ ରାସ୍ତା ଯେମିତି ତାର ବହୁତ ପୂର୍ବ ପରିଚିତ । କ୍ରମେ ଜଙ୍ଗଲ ନିବିଡ଼ ହୋଇଆସିଲା । କଳା ମୂର୍ତ୍ତି ହାତରେ ଟର୍ଚ୍ଚ ଜଳିଉଠିଲା । ରାସ୍ତା ଅଗମ୍ୟ, ବଣୁଆ କଣ୍ଟା ଲଟା ଅଛନ୍ତି, ଏଣିକି ଆଉ ଠିଆହୋଇ ଯିବା ଅସମ୍ଭବ । ନଇଁ ନଇଁ ମୂର୍ତ୍ତିଟା ଯାଉଥାଏ, ପଛରେ ଶିକାରୀ ବାଘଭଳି ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ।

କିଛି ବାଟ ଏହିପରି ଗଲା ପରେ ବେଶ୍ ଫର୍ଚ୍ଚା ଜାଗାରେ ପହଞ୍ଚିଗଲେ ଦୁହେଁ । ଆଗରେ ପାହାଡ଼ ଖାଲ୍ଟି । ସ୍ଥାନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ଜନ, ଭେରଣ୍ଡାଟାଏ ବଣ ଘୁଙ୍ଗୁଥାଏ ଖଣ୍ଡେ ଦୂରରୁ । ମୂର୍ତ୍ତିଟା ଖାଲ୍ଟିଉପରେ ସାବଧାନର ସହିତ ଚଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା । ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ବି ପଛେ ପଛେ । ପ୍ରାୟ ପନ୍ଦରଶହ ଫୁଟ ଯାଏ ଏହିପରି ଗଲା ପରେ ଆଗରେ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ଗୁମ୍ଫାଟାଏ ପଡ଼ିଲା । ତାର ଭିତରଟା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନ୍ଧକାର, ଆଉ ବାଙ୍କ

ବଡ଼ ପଥର ପୂର୍ଣ୍ଣ । ଗଛର ଡାଳ ଗୁଣ୍ଡରେ ବି ନଇଁ ଆସି ତଳେ ଲଗି ଯାଇଛନ୍ତି । ଘୁପ୍‌ ଘୁଟ୍‌ ସେଇ ଅନ୍ଧାରରେ ମିଳାଇ ଗଲେ, ମିଃ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ଆଖିରେ ଧୂଳି ଦେଇ ।

'ବର୍ତ୍ତମାନ ଉପାୟ କ'ଣ ?' ଭାବୁଥିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ । ଫେରିଯାଇ ହେବ ନାହିଁ କେବେହେଲେ । "ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଖବର ନେବାକୁ ହେବ । ନୋହିଲେ ବିଚରା ମିଃ ଅଲବର୍ଟ ଓ ମଞ୍ଜୁଳା ଦେବୀଙ୍କ ଅବସ୍ଥା......।" ଭାବନାରେ ସିଏ ଗୋଳମାଳ ହୋଇ ଯାଉଥାଏ ତାଙ୍କର । ସେଇ ଘୋର ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ତାଙ୍କ ହାତର ଟର୍ଚ୍ଚ ଜଳି ଉଠିଲା ।

ଆଗରେ ଦୁଇଟାର ଖଣ୍ଡ ଖୁବ୍ ବଡ଼ ପଥର ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି ; ସେଇ ପଥର ଉପରେ ଖଣ୍ଡେ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ପଥର ଛାତପରି ଘୋଡ଼ାଇ ହୋଇ ରହିଛି—ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ପାଖକୁ ଯାଇ ଦେଖିଥିଲେ । ପଥର ଫାଙ୍କରେ ଠିକ୍ ଜଣେ ଲୋକ ଗଳିଯାଇ ପାରିବା ଭଳି ରାସ୍ତା । ମନଟା ତାଙ୍କର ଆନନ୍ଦରେ ନାଚି ଉଠିଲା । ଧୀରେ ଧୀରେ ଆଗେଇଗଲେ ସେ । ଏ କଣ ? ଆଗରେ ସୁଡ଼ଙ୍ଗ । ପଥର ପାହାଚ ଗୁଡ଼ା ଲମ୍ବିଯାଇଛି ତଳକୁ । ବତୀ ଲିଭାଇ ଦେଇ ପିସ୍ତଲଟା ଥରେ ଭଲଭାବରେ ପରୀକ୍ଷା କରିନେଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ । ତା'ପରେ ସତର୍କତାର ସହିତ ପାଦ ପକାଇଲେ ପାହାଚରେ ତଳକୁ । ଉତ୍ତେଜନାରେ ଦେହ ତାଙ୍କର ଥରୁଥିଲା ।

ଏକ, ଦୁଇ କରି...କୋଡ଼ିଏଟି ପାହାଚ ଅତିକ୍ରମ କଲାପରେ ସେ ଗୋଟାଏ ପ୍ରଶସ୍ତ କୋଠରୀରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । କୋଠରୀଟି ବଡ଼, କିନ୍ତୁ ଦ୍ୱାରଟି ଛୋଟ । ଆଖ ପାଖରେ ମଣିଷ ଥିଲାପରି ଜଣାଯାଉ ନାହିଁ ।

କଟି କଟି ଅନ୍ଧାରରେ ଅଣ୍ଡାଳି ଅଣ୍ଡାଳି ଆଗେଇ ଚାଲୁଥିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ । ଚାରି ଛଅଟା କୋଠରୀ ପାର ହୋଇଗଲା ପରେ ଭିତରୁ ପାଟିଗୋଳ ଶୁଣାଗଲା । "ସେ ତେବେ ଠିକ୍ ଜାଗାରେ ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି ଏଥର" ମନେ ମନେ ଭାବୁଥିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ।

ଏତିକିବେଳେ ଖୁବ୍ ନିକଟରେ ପାଦଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା । ଚମକି ପଡ଼ିଲେ ସେ । ଯଦି କେହି ତାଙ୍କୁ ଦେଖେ ? ପାଦଶବ୍ଦ କ୍ରମେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଶୁଣାଯାଉଛି । କାନ୍ଥର ଗୋଟିଏ କଣକୁ ଲାଗି ଠିଆହୋଇଗଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ । ତାଙ୍କ ଆଗଦେଇ ଲୋକଟାଏ ଚାଲିଯାଉଛି । ହାତରେ ତାର ଟର୍ଚ୍ଚ । ନିଃଶବ୍ଦରେ ତାର ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ସେ ।

ଆଗରେ ସଙ୍କୀର୍ଣ୍ଣ କୋଠରୀଟିଏ । ଦ୍ୱାରରେ ମଜବୁତ୍ ଲୁହା ରେଲିଂ ଦିଆଯାଇଛି । ସେହି ଦ୍ୱାର ଆରରେ ଠିଆହୋଇ ଦସ୍ୟୁ କଣୀର କଣ କହୁଛି । କାନପାତି ଶୁଣିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ । "କଣ ଠିକକଲ ଶ୍ରୀକାନ୍ତବାବୁ ! ଯଦି ନିଜର ମଙ୍ଗଳ ଚାହଁ, ତେବେ ଏ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ରାଜି ହୋଇଯାଅ । ନୋହିଲେ ଏଠି ସଢ଼ି ସଢ଼ି ମରିବାକୁ ହେବ । ସର୍ଦ୍ଦାର ମଞ୍ଜୁଳା ଦେବୀଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବ ଜବରଦସ୍ତ । ଭଲକରି ଭାବିରଖ, ଅଜ ଦୁଇଦିନ ।" ଗରମ ବାଣୀ ଶୁଣାଇ ଦସ୍ୟୁ ଫେରିଆସୁଥିଲା । ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ପଶିଗଲେ ପାଖ କୋଠରୀ ଭିତରକୁ । ମନଟା ତାଙ୍କର ବଡ଼ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇଉଠିଲା । ମିଃ ଆଲବର୍ଟ ଆଜି ମଞ୍ଜୁଳା ଦେବୀଙ୍କ ସନ୍ଧାନ ପାଇଁ । ଦସ୍ୟୁ ଚାଲିଗଲା ପରେ ସେ କୋଠରୀ ଭିତରୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ । ବନ୍ଦୀ ଘର ନିକଟକୁ ଯାଇ ଚୁପ୍ ଗଳାରେ ଡାକିଲେ—ମିଃ ଆଲବର୍ଟ, ଆଲବର୍ଟ ।

ଦସ୍ୟୁ ଗୁହାରେ ନିଜର ନାମ ଶୁଣି ଚମକି ପଡ଼ିଲେ ମିଃ ଅଲବର୍ଟ । "ତେବେ ଦସ୍ୟୁ କଣ ତାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନି ପାରନ୍ତି ?" ଧୀରେ ଧୀରେ ଅଗେଇ ଅସିଲେ ସେ ଦରଜା ନିକଟକୁ ।

"ମୁଁ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ।"

"ମାଇଁ ଗଡ୍ ।" ବିସ୍ମୟାଭିଭୂତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ମିଃ ଅଲବର୍ଟ ।

ତା'ପରେ କିଛି ବେଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଫୁସ୍ ଫାସ୍ କଥାବାର୍ତ୍ତା । ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ପକେଟ୍‌ରୁ ପିସ୍ତଲ୍‌ଟିଏ କାଢ଼ି ବଢ଼ାଇଦେଲେ ଅଲବର୍ଟଙ୍କ ହାତକୁ । ଏତିକିବେଳେ ଖୁବ୍ ନିକଟରେ ପାଦଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା । ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ଅଲବର୍ଟଙ୍କ ହାତକୁ ଟିକିଏ ଚାପିଦେଇ ବାହାରି ଅସିଲେ ଜଙ୍ଗଲପରି ।

ନାଗୁଣ୍ଡି ଷ୍ଟେସନରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲା ଶରତ୍ । ମିଃ ଚୌଧୁରୀ କାରରେ ବସିବାକ୍ଷଣି କାର ଛୁଟି ଚାଲିଲା ତୀବ୍ର ବେଗରେ ।

ନୂତନ ପ୍ରଭାତ ଆଗମନର ସୂଚନା ଦେଉଥିଲା କୁଆଁ ତାରା—ଦୂର ଆକାଶରେ ।

ଏସ୍. ପି. ସବୁ ଶୁଣିସାରି କହିଲେ, "ଅସନ୍ତା କାଲି ବୋଧହୁଏ 'କୁଇନ୍‌ଦାନ ପର'କୁ ତୁମେ ଜଣୁଛ ?"

"ହଁ, ସାର । ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ।"

"ତେବେ ଆମକୁ କି ଭାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ଯିବାକୁ ହେବ ?"

"ଅନ୍ତତଃ ତିରିଶଜଣ ସଶସ୍ତ୍ର ବଳବାନ୍ ପୋଲିସ୍ ଆଉ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଜିନିଷ ।"

"ବେଶ୍ । ମୁଁ ଅର୍ଡ଼ର କରିଦେଉଛି ; ଆପଣ ଯୋଗାଡ଼ କରନ୍ତୁ । ହଁ, ସେଠ୍ ଦୟାଲରାମ୍‌ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ?"

"ତାକୁ କାଲି ଗିରଫ କରିନେବାକୁ ହେବ, ତେବେ ସନ୍ଧ୍ୟାପରେ । ଏହା ଯେତେ ଗୁପ୍ତରେ ହୋଇପାରେ ।"

"ତା'ତ କରାଯିବ, ଅଚ୍ଛା । ସେଠ୍ ଦୟାଲରାମ୍ କାଲିକୁ ଖସିବାର ଉପାୟ କରୁନାହାଁନ୍ତି ତ ?

"ମୋର ଅନୁମାନ—ସେମାନେ ଜାଣି ପାରି ନାହାନ୍ତି ।"

"ତେବେ ଆପଣ ଅଯୋଜନ-ର ଲାଗିପଡ଼ନ୍ତୁ । ମୁଁ ଟିକେ କମିଶନର ସାହେବଙ୍କ ସାଥିରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିଆସେ ।"

ଅଭିବାଦନ ଜଣାଇ ଫେରିଆସିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ।

× × × ×

ସନ୍ଧ୍ୟା ; ସାତଟା ବାଜିଲା ପରେ ପରେ କାର୍‌ଟାଏ ଅଟକିଲା ସେଠ୍ ଦୟାଲ୍‌ରାମ୍‌ଙ୍କ ଘର ଆଗରେ । ଭିତରୁ ଏସ୍ : ପିଃ ସାହେବ ଆଉ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ଓହ୍ଲାଇ ସିଧା ଚାଲିଗଲେ ଭିତରକୁ ।

ଡ୍ରଇଂ ରୁମ୍‌ରେ ବସି କଣ ଲେଖୁଥିଲେ ସେଠ୍ ଦୟାଲରାମ । ବାହାରର କଡ଼ା ପାଦଶବ୍ଦ ଶୁଣି କାଗଜ ଖଣ୍ଡ ରଖି ଦେଇ ଦେଖେ ଝଡ଼ପରି ଭିତରକୁ ପଶିଆସିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ । ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଏସ୍. ପି. ସାହେବ । ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ଟେବୁଲ ପାଖକୁ ଯାଇ ହାତରେ ଗୁଡ଼ା ହୋଇ ଧରିଥିବା କାଗଜଟାକୁ ଖୋଲି ରଖିଦେଲେ ସେଠ୍‌ଜୀଙ୍କ ସାମନାରେ । କାଗଜଟା ଉପରେ ଆଖି ବୁଲାଇନେଲେ ଥରେ ସେଠ୍‌ଜୀ । ବିସ୍ମୟରେ ଆଖି ବିସ୍ଫାରିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା ତାଙ୍କର ।

"ମୋତେ ତା' ହେଲେ ଚିହ୍ନି ପାରିଲେନି ଆପଣ ।"

"ହଁ, ନଜର ଖାଁ ଓରଫ ବ୍ରାଞ୍ଚ ମ୍ୟାନେଜର ସେଠ୍ ଦୟାଲ୍‌ରାମ୍ ! ମୋ ଆଖିରେ ଧୂଳି ପକାଇ ଖସିଯିବା ତୋ ପକ୍ଷରେ ସେତେ ସହଜ ନୁହେଁ । ରାଧାମାଧବ ବାବୁର ହତ୍ୟା ଦିନରୁ ମୁଁ ତୋତେ ଚିହ୍ନି ପାରିଛି ।"

"କିନ୍ତୁ ରାଧାମାଧବ ବାବୁଙ୍କୁ ତ ମୁଁ ଖୁନ୍ କରିନି ।"

"ମୋତେ ଫାଙ୍କି ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନା ବ୍ରାଞ୍ଚ ମ୍ୟାନେଜର ! ରାଧାମାଧବ ବାବୁଙ୍କୁ ଜହରତ ଖବର ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଡକାଇ ନେଲୁ, ଆଉ ବିଷ ଦେଇ ମାରିଲୁ । ସେଥି

ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଲକ୍ଷେ ଟଙ୍କା ଧରି ନାର୍ଗୁଣ୍ଡି ଠେଇଁ ଖସିଥିଲି । ତୋର ପାଦ ଅଜ ପାପୁଲି ଚିହ୍ନ ପାଇଛି । ସେ ଦିନ ଏଣେ ମୋର ଗାଡ଼ି ଅସଳ କରିଦେଇଥିଲୁ ତୁ । ତା'ପରେ ଜୟମାଧବଙ୍କୁ ଖୁନ୍ କରିବାର ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର କଲୁ । ତୋର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟକୁ ସେ ମରଣ ହାତରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଗଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଲ୍ଲାଉଦ୍ଦିନ୍ ବାଗ୍‌ଦସ୍ତ ଜେଲଖାନାରେ ସଢ଼ୁଥିବ । ଅଲ୍ଲାଉଦ୍ଦିନକୁ ଯେଉଁ ପାଞ୍ଚଶହ ଟଙ୍କା ଦେଇଥିଲୁ ତାହା ରାଧାମାଧବ ବାବୁଙ୍କ ଲକ୍ଷେଟଙ୍କା ଭିତରୁ । ମୁଁ ନମ୍ବର ମିଳାଇ ଦେଖିଛି । ଖାଲି ବକ୍‌ସିସ୍ ଆଶାରେ ମଞ୍ଜୁଳାକୁ ହରଣଚାଲ କଲୁ, ଅଜ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ବାବୁଙ୍କୁ ବି । କିନ୍ତୁ ସେ ମଞ୍ଜୁଳାର ମାମୁଁ ନୁହେଁ, ମିଃ ଅଲବର୍ଟ ।"

"ଏଁ । ମିଃ ଅଲବର୍ଟ । ଜୟମାଧବ ଜୀବିତ ?" ନଜର୍ ଅଣ୍ଡି ଆଗରେ ଘଡ଼ିଏ ରଙ୍ଗ ପରି ଘୂରି ଯାଉଥିଲା ସେତିକି ।

"ସବୁ ଯୋଜନାରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଭିନେତା ଭଳି ଅଭିନୟ କରି-ପାରିଛୁ ତୁ । ଶରତକୁ ବି ତୋର ଦଳର ଭିତରେ ପକାଇବାକୁ ଭୁଲି ନାହୁଁ ତୁ ।"

"ଅଜ ତତେ ବି ଭୁଲି ନାହିଁ ବଦ୍‌ମାସ ଗୋଏନ୍ଦା ।" ବିଜୁଳି ଝଲକରେ ତ୍ରୁ'ରୁ ପିସ୍ତଲ କାଢ଼ି ମିଃ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ଛାତିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଗର୍ଜି ଉଠିଲା ନଜର୍—"ନଜର୍ ଖାଁ କୁ ଗିରଫଦାର କରିବା ତୋ ପରି ମୂର୍ଖ ଗୋଏନ୍ଦାର ଶକ୍ତି ବାହାରେ । ଏବେ ମରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇପଡ଼ ବନ୍ଧୁ ।"

ନଜର ଖାଁର ଭୀଷଣ ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖି କାଠ ପାଲଟି ଯାଇଥିଲେ ଏସ୍. ପି. ସାହେବ । ଭୟାବହ ମୃତ୍ୟୁର କଳ୍ପନା କରି ଯାଉଥିଲେ ସେ ।

“ତୋ ହାତରେ ମୃତ୍ୟୁ ମିଃ ଚୌଧୁରୀର ଲଲାଟ ଲିଖନ ନୁହେଁ, ନଜର୍ । ବେକରେ ଫାଶୀ ଦଉଡ଼ି ଲାଗିବା ଆଗରୁ ପଣ୍ଡିତ ଠିକ୍ ତୋର ପାପ ଭୁଲ କରିବ । ଏ ତାର ସୂଚନା ମାତ୍ର ।”

ନଜର ଖାଁ ହାତର ପିସ୍ତଲ ଗୁଡ଼ୁମ୍ ଗୁଡ଼ୁମ୍ ଶବ୍ଦ କରି ଅଗ୍ନି ଉଦ୍‌ଗାର କରି ଚାଲିଥିଲା । ଛଅଟି ଗୁଳି ଶେଷ । ଧୂଆଁ ଭେଦ କରି ଉଦ୍ୟତ ରିଭଲଭର ହସ୍ତରେ ଆଗେଇ ଯାଉଥିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ।

“ବ୍ଲାଙ୍କ୍ ଫାୟାର ବନ୍ଧୁ, ବ୍ଲାଙ୍କ ଫାୟାର । ମୁଁ ତୁମକୁ ଅଭିନନ୍ଦନ ଜଣାଉଛି ବ୍ରାଞ୍ଚ ମ୍ୟାନେଜର ।”

ପିସ୍ତଲଟା ଖସିପଡ଼ିଲା ନଜର୍ ଖାଁ ହାତରୁ । ହସି ହସି ହାତକଡ଼ି ପିନ୍ଧାଇଦେଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ।

ସ୍ତମ୍ଭପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ଦେଖୁଥିଲେ ଏସ୍. ପି. ସାହେବ ।

× × × ×

ରାତି ଦଶଟା ବାଜିଲା ବେଳକୁ ଜାଗୁଣ୍ଡି ଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚି ସାରିଥିଲା ପୋଲିସ ଭ୍ୟାନ ଦୁଇଖଣ୍ଡ । ତିରିଶଜଣ ସୁଶିକ୍ଷିତ ପୋଲିସଙ୍କ ପରିଚାଳନା କରି ଯାଉଥିଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ, ଶଙ୍କର, ଆଉ ଏସ୍. ପି. ସାହେବ । ନିଃଶବ୍ଦରେ ଜଙ୍ଗଲଭିତର ଦେଇ ଆଗେଇ ଯାଉଥିଲେ ଏମାନେ ଗୁମ୍ଫାପଟ ।

ସେତେବେଳେ ମହା ଆନନ୍ଦ କୋଳାହଳ ଲାଗିରହିଥିଲା, ଦସ୍ୟୁ ଗୁହାରେ । ଆଜି ବିବାହ ତିଥି । ପୈଶାଚିକ ମୁହୂର୍ତ୍ତର କଳ୍ପନା କରି ମୂର୍ଚ୍ଛିତ ହୋଇ ପଡ଼ୁଥିଲେ ମଞ୍ଜୁଳା ଦେବୀ । ତାଙ୍କ ସନ୍ତକା ଦେବୀ

ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦସ୍ୟୁ ଦଳର ଗତିବିଧି ଲକ୍ଷ କରୁଥିଲେ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ବାବୁ ଓରଫ ମି: ଆଲବର୍ଟ ।

ସୁସଜ୍ଜିତ ବିବାହ ମଣ୍ଡପ ; ମଶାଲ ଆଲୋକରେ ବେଶ୍ ଆଲୋକିତ ହୋଇଛି ସ୍ଥାନଟି । ମଦ ନିଶାରେ ବିଭୋର ଦସ୍ୟୁଦଳ ମଣ୍ଡପର ଆଖପାଖରେ ଅଶୋଭନୀୟ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । କେତେ ବୁଲିକଣି ଖାଲି ଏପଟ ସେପଟ ହେଉଛନ୍ତି ଯାହା ; ସେ ବି, ଟୁଲ୍‌ଟୁଲ୍ ।

ଏତିକିବେଳେ ବରବେଶରେ ସୁସଜ୍ଜିତ ହୋଇ ପହଞ୍ଚିଲା ସର୍ଦ୍ଦାର ପବନ ସିଂ । ନାଟକୀୟ ଛଟାରେ ବିବାହ ମଣ୍ଡପ ଉପରେ ଠିଆହୋଇ ବକ୍ତୃତା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲା ଦସ୍ୟୁଦଳ ପ୍ରତି—

"ବନ୍ଧୁଗଣ !

ଆଜି ଗୋଟିଏ ଶୁଭରଜନୀ ଉପସ୍ଥିତ । ଆମେ ଆଜି ଦରିଦ୍ର ନୋହୁଁ କୋଟିପତି । ରାଧାମାଧବ ବାବୁର ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ମୋର ହସ୍ତଗତ ହେବାକୁ ଯାଉଛି । ତା' ସହିତ ନାରୀରତ୍ନ । ସେ ରାଧାମାଧବର କନ୍ୟା ମଞ୍ଜୁଳା । ଅଚଳାଚଳ ସମ୍ପତ୍ତିର ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ମୁଁ ଭଦ୍ର ସମାଜରେ ଆଧିପତ୍ୟ ବିସ୍ତାର କରିବି, ଆଉ ତୁମମାନଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ଏ ପୃଥିବୀ ଲୁଟ୍ କରିଦେଇ ପାରିବି । କିନ୍ତୁ ଦୁଃଖର କଥା । ଏ ଆନନ୍ଦ ଉତ୍ସବରେ ସର୍ଦ୍ଦାର ପଞ୍ଜାବ ସିଂ ଆଉ ଦଳର ବଡ଼ ବଡ଼ ନେତାମାନେ ଯୋଗ ଦେଇ ପାରି ନାହାନ୍ତି । ସେମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଜେଲର ଅନ୍ଧାର କୋଣରେ ସଡ଼ୁଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ସେଥିରୁ ମୁକୁଳାଇବା ଆଉ ଚିର ଶତ୍ରୁ ମିଃ ଚୌଧୁରୀର ଶେଷ ସାଧନ କରିବା ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।

ଆଜି ଆମରି ଏ ସୌଭାଗ୍ୟ ଏକମାତ୍ର ନନ୍ଦାର୍ ଶୀର କୌଶଳ ଆଉ କର୍ମତତ୍ପରତା ଯୋଗୁ ସମ୍ଭବ ହୋଇଛି । ସେ ମୋର ସହକାରୀ ହେବାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ । ସେ ବୋଧହୁଏ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆସିଯିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଶୁଭଲଗ୍ନ ଉପସ୍ଥିତ । ତାଙ୍କ ଅସହ୍ୟ ହେଉ । ଭଣ୍ଡାରରେ ମଦ ଆଉ ଧନର ଅଭାବ ନାହିଁ । ଖାଅ, ପିଅ, ମଉଜ କର ।”

ଇଙ୍ଗିତ ମାତ୍ରେ ଦୁଇଜଣ ବିଶାଳକାୟ ଦସ୍ୟୁ ଟେକି ଟେକି ଘେନି ଆସିଲେ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ବାବୁ ଆଉ ମଞ୍ଜୁଳା ଦେବୀଙ୍କୁ ବେଦୀ ନିକଟକୁ । ମଞ୍ଜୁଳା ଦେବୀ ମୂର୍ଚ୍ଛିତା ସେତେବେଳକୁ । ମିଃ ଆଲବର୍ଟଙ୍କ ଆଖି ଗୁଡ଼ରେ ଦାଉ ଦାଉ ଜଳୁଥିଲା [illegible]

“ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ବାବୁ ! କନ୍ୟା ଦାନ କରିବାକୁ ଶେଷ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କଲ ବୋଧହୁଏ ? ତେବେ ତୁମର କୌଣସି ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ପବନ ସିଂ ଅପେକ୍ଷା କରେ ନାହିଁ । ସେ ବିବାହ କରିବ ନିଶ୍ଚୟ । ଆଉ ତୁମକୁ କନ୍ୟା ଟେକି ଦେବାକୁ ହେବ ଗୀ ହାତରେ ନିଶ୍ଚୟ । କୌଣସି ଶକ୍ତି ଏଥିରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରିପାରିବ ନାହିଁ ।” ହୋ, ହୋ, ହୋଇ ହସି ଉଠିଲା ପବନ ସିଂ !

ଅନ୍ଧତ ହର୍ଷପର ଠିଆ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ଶ୍ରୀକାନ୍ତବାବୁ । “ଏ ବିବାହ କଦାପି ହୋଇ ନ ପାରେ ପିଶାଚ ।” ହାତରେ ତାଙ୍କର ପିସ୍ତଲ ଠକ୍ ଠକ୍ କରି ଉଠୁଥିଲା । “ମିଃ ଆଲବର୍ଟ, ଏ ପୈଶାଚିକ କାଣ୍ଡ ସହ୍ୟ କରିପାରେ ନା ।”

ଚମକି ପଡ଼ି ପାଦେ ପଛକୁ ହଟିଗଲା ପବନ ସିଂ । "ଓଃ ! ମିଃ ଆଲବର୍ଟ ! ତୁମେ ଜାଣିଛ ସବୁ ତେବେ ?"

ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଶକ୍ତ ଆଘାତ ପାଇ ମିଃ ଆଲବର୍ଟଙ୍କ ହାତର ରିଭଲଭର ଛିଟିକି ପଡ଼ିଲା ତଳେ । ପଛରେ ତାଙ୍କର ଜଣେ ଦସ୍ୟୁ ଯେ ରହିଛି, ଏକଥା ତାଙ୍କୁ ଜଣା ନ ଥିଲା । ଚାରିଜଣ ବଳବାନ୍ ଦସ୍ୟୁ ବାନ୍ଧି ପକାଇଲେ ତାଙ୍କୁ, ଗୋଟାଏ ଗଛ ଡେଙ୍ଗରେ ।

ହାଃ, ହାଃ ହୋଇ ପୁଣିଥରେ ହସି ଉଠିଲା ପବନ ସିଂ । "ଏଥର ମି. ଆଲ୍‌ବର୍ଟ ! ସବୁ ସତ୍ୟ ଜାଣିପାରିବ ବୋଧହୁଏ ? ହନୁମାନ ସିଂ !"

ଠିଆହୋଇ ପଡ଼ିଲା ହନୁମାନସିଂ । ହାତରେ ତାର ଛୁରୀଟା ଝକ୍ ଝକ୍ କରି ଜଳୁଥିଲା । "ଦେଖି ନେ ତ, ଏ ମିଃ ଆଲବର୍ଟ ଗୋଏନ୍ଦାକୁ । ପବନସିଂ ଗୁହାକୁ ଆସିଛି ଜାଣି ଜାଣି ; ତାର ଲଘୁ ଦଣ୍ଡ ମୃତ୍ୟୁ ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।"

ପୋଲିସ ବାହିନୀ ଦସ୍ୟୁ ଦଳର ଚାରିପଟେ ବ୍ୟୂହ ରଚନା କରିଗଲେଣି ସେତେବେଳକୁ । ଖାଲି ଏକମାତ୍ର ଅପେକ୍ଷା ଆଦେଶର । ହନୁମାନସିଂ ଛୁରୀଟା ଧରି ଆଗେଇ ଯାଉଥିଲା । ମିଃ ଆଲବର୍ଟଙ୍କ ନିକଟକୁ । ମିଃ ଆଲବର୍ଟ ଅସହାୟଙ୍କପରି ଚାହିଁ ଥିଲେ ଚାରି ଆଡ଼କୁ । "ତାହାହେଲେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ !" ହନୁମାନ ସିଂର ହାତ ଉପରକୁ ଉଠିଲା । ଆଉ ମୁହୂର୍ତ୍ତି ମାତ୍ର । ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲେ ମଞ୍ଜୁଳା ଦେବୀ । ଆଖି ବୁଜି ପକାଇଲେ ମିଃ ଆଲବର୍ଟ । ପବନ ସିଂ ହସିଉଠିଲା ଖୁବ୍ ଜୋର୍ ରେ । 'ଗୁଡୁମ୍ !' ଶବ୍ଦ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଚିତ୍କାର କରି ବସି ପଡ଼ିଲା ହନୁମାନ ସିଂ । ଦସ୍ୟୁ ଦଳ ଚମକି ପଡ଼ିଲେ । କିଛି ବୁଝିବା

ପୁଙ୍କୁ ପାଖ ଗଛ ଉହାଡ଼ରୁ ବାହାରି ଆସଲେ ଉଦ୍ୟତ ରିଭଲ୍‌ଭର୍ ହାତରେ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ । ପିସ୍ତଲ ମୁହଁରୁ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଧୂଆଁ ର ଧୀର ସ୍ରୋତ ଚାଲିଥିଲା ।

"ହାତ ଉଠାଅ ଦସ୍ୟୁ ଦଳ ।"

ପଳାଇବାର ଉପାୟ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲେ ସେଆଡ଼େ ପୋଲିସର ସଙ୍ଗୀନ୍ ଚକ୍ ଚକ୍ କରି ଉଠୁଛି ; ତା ସହିତ ରାଇଫଲ୍‌ର ଦରକାର ହେଲେ ଅଗ୍ନି ଉଦ୍‌ଗାର କରିବାକୁ ଟାକି ବସିଥିଲା ।

"ପବନ ସିଂ । ତୁମର ପ୍ରିୟ ସହକାରୀ ବର୍ତ୍ତମାନ ଜେଲ୍‌ରେ ତୁମପରି ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଖୋଜୁଛି । ସେ ନିଃସଙ୍ଗ ଜୀବନ ଯାପନ କରିପାରୁ ନାହିଁ । ତେଣୁ ମୋତେ ତୁମପାଖକୁ ପଠାଇଛି, ତୁମକୁ ସ୍ୱାଗତ କରି ନେବାକୁ ।" କହି ହସି ହସି ହାତକଡ଼ି ପିନ୍ଧାଇଦେଲେ ପବନ ସିଂ ହାତରେ ।

ସମସ୍ତ ଦଳଟା ଏକ ରଜ୍ଜୁରେ ଶ୍ରେଣୀବଦ୍ଧ ଭାବରେ ବନ୍ଧାହୋଇ ଚାଲିଥିଲେ ରାଇଫଲ ନଳୀଅଗରେ । ପଛରେ ମିଃ ଅଲବର୍ଟ, ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ।

ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଠିଆସୁଥିଲେ ଦିକ୍-ରେଖା ତଳୁ । ସକାଳର ପାତଳା କୁହୁଡ଼ି ଅପସରି ଯାଉଥିଲା ଧୀରେ ଧୀରେ ...।...

ପର ପୃଷ୍ଠା ପଢ଼ନ୍ତୁ ✓

ମୁଦ୍ରାକର—ଶ୍ରୀ ମଦନମୋହନ ଦାସ, ନୂତନ ପ୍ରେସ, କଟକ